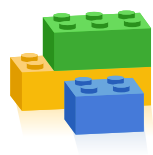

AJUNTAMENT DE VANDELLÒS I L'HOSPITALET DE L'INFANT (BAIX CAMP)
PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA MUNICIPAL

- VOLUM I DIAGNOSI URBANÍSTICA. CRITERIS I OBJECTIUS GENERALS DEL PLANEJAMENT.
- VOLUM II ANNEX INFORMATIU. ÀMBITS D'ACTUACIÓ PROGRAMATS AL PGOU DE 1998.
- VOLUM III ANNEX INFORMATIU. ELS EQUIPAMENTS.
- VOLUM IV ANNEX INFORMATIU. FITXES DE L'INVENTARI DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC I DE L'INVENTARI DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DEL DEPARTAMENT DE CULTURA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA.**
- VOLUM V MEMÒRIA DESCRIPTIVA I JUSTIFICATIVA.
- VOLUM VI MEMÒRIA SOCIAL.
- VOLUM VII AVALUACIÓ DE LA MOBILITAT GENERADA.
- VOLUM VIII AGENDA I AVALUACIÓ ECONÒMICA I FINANCERA DE LES ACTUACIONS A DESENVOLUPAR - SOSTENIBILITAT ECONÒMICA.
- VOLUM IX NORMATIVA URBANÍSTICA.
- VOLUM X ANNEX NORMATIU. INSTRUMENTS DE PLANEJAMENT.
- VOLUM XI CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS I CATÀLEG DE MASIES EN SÒL NO URBANITZABLE.
- VOLUM XII ANNEX JUSTIFICATIU DE ZONES INUNDABLES CONTIGÜES A RIERES AFECTADES EN SÒL URBÀ O URBANITZABLE. (10 volums)
- VOLUM XIII ESTUDI DE RISC GEOLÒGIC.
- VOLUM XIV BALANÇ HIDROLÒGIC DEL MUNICIPI EN RELACIÓ AL POUM.
- VOLUM XV INFORME DE SOSTENIBILITAT AMBIENTAL.
- VOLUM XVI INFORME DE LES AL·LEGACIONS (aprovat en sessió plenària de data 5 de març de 2013) i RESPOSTA DE L'EQUIP REDACTOR ALS INFORMES DE LES INSTITUCIONS.
- VOLUM XVII MEMÒRIA AMBIENTAL.

POUM
de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Estanislau Roca i Blanch - Dr. Arquitecte, director de l'equip

Joan Florit Femenias, Estanislau Roca i Calaf - Arquitectes
Raimon Roca i Calaf- Arquitecte Tèc.
Anna Saballs i Nadal - Advocada
Ramon Arandes i Renú - Enginyer de Camins, Canals i Ports
Francesc López Palomeque - Catedràtic d'Anàlisi Geogràfica Regional
Joan López Redondo - Geògraf, Director d'Estudis Urbans
Joan Miquel Piqué Abadal - Economista
LAVOLA (serveis per a la sostenibilitat)
GEODATA SISTEMAS S.L. (tecnologies de la informació geogràfica)

SUMARI

PÀGINA

ESCRIT DE LA DIRECCIÓ GENERAL DEL PATRIMONI CULTURAL.....1

INVENTARI DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC.....3

3673	COVA DEL SOLÀ DEL PEP	4
3674	BALMA D'EN ROC	7
3675	COVA DEL RACÓ D'EN PERDIGÓ.....	10
3676	COVA DE L'ESCODA	13
3677	HOSPITAL GÒTIC DE L'HOSPITALET DE L'INFANT	17
4403	ESGLÉSIA DE VANDELLÒS	21
4441	CEMENTIRI VELL	24
5166	L'ALMADRAVA, BARRANC DEL CAP DE TERME	27
5170	TORRE DEL TORN	30
17891	TURÓ DEL CASTELL	33
17893	LOS CORRALETS	36
17894	MALA SET	39
17896	MOLA DEL GENESSIES	41
17956	COVA DE'N CARLES	44
17244	CALAFAT I	46
17245	CAP DE TERME	47
17246	L'HOSPITALET	48
17247	ÀNCORA DE SANTA RITA	49
17248	FARALLONS DE L'ENRAMADA	50
17249	L'ÀNCORA DEL PUNTASCO	51
17250	L'HOSPITALET I	52
17251	ROCA DE L'ESTACIÓ	53
17252	VAPOR DE CAL PALLEJÀ	54
17253	CALA RONYOSA	55

INVENTARI DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC.....56

485	HOSPITAL PER A VIANANTS DE L'HOSPITALET DE L'INFANT	57
9704	ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU	61
9705	TORRE DE LA CASA LA TORRE	64
9707	ESGLÉSIA DE SANT JAUME	68
9709	ESGLÉSIA SUFRAGANIA DE SANT PERE	71
9716	CAL FERRER NOU	75
9717	MAS DE GENESSIES	79
9719	TORRE DE GAVADÀ	83
9720	TORRE DE MASRIUDOMS	87
34623	BUNQUER AL COLL DE BALAGUER	91
38471	TORRE DEL TORN	94

Sr. Estanislau Roca
C/ Rocafort 246, 1r 3a
08029 Barcelona

R/N: 421 K102 TT/tt

Senyor,

Us fem a mans el dossier amb la informació i la localització dels jaciments arqueològics i els béns arquitectònics que tenim documentats a l'Inventari del Patrimoni Cultural Immoble, per tal que pugueu fer ús de les competències que la legislació us atorga en la protecció del patrimoni.

Pel que fa al patrimoni arqueològic, cal dir que la informació cartogràfica sobre planimetria escala 1:5.000 situa els jaciments, però no en delimita l'abast. Agraïrem que ens comuniquieu si detecteu algun jaciment que nosaltres no tenim documentat o si la situació d'algun no és prou correcta.

Donat que la protecció del patrimoni arqueològic està directament relacionada amb la classificació i qualificació del sòl, determinada mitjançant el planejament urbanístic, és necessari que quan es dugui a terme l'elaboració del planejament urbanístic o d'altra normativa urbanística, s'inclouï el Patrimoni Arqueològic per garantir-ne la conservació i per a millor coneixement de les persones afectades, d'acord amb les previsions de la Llei d'Urbanisme i de la Llei del Patrimoni Cultural Català.

Pel que fa al patrimoni arquitectònic, us hem de dir que, quan s'elabori un planejament urbanístic, cal que tingueu en compte els edificis dels quals s'adjunta fitxa i especialment, aquells que són béns culturals d'interès local (BCIL) i béns culturals d'interès nacional (BCIN).

També cal que tingueu en compte que qualsevol altre castell o edifici fortificat o restes de castell o edifici fortificat, i també les creus de terme i els escuts anteriors a 1863, tenen la consideració de béns culturals d'interès nacional (BCIN).

En efecte, les fortificacions són protegides pel Decret de castells de 22 d'abril de 1949, i les creus de terme i els escuts pel Decret de 14 de març de 1963 de protecció d'escuts, emblemes, pedres heràldiques i creus de terme. Aquests dos decrets queden recollits per la disposició addicional segona de la Llei 16/1985, que declara aquests elements bé d'interès cultural –BIC–, i per la disposició addicional 1a. de la Llei 9/93, per la qual els béns d'interès cultural –BIC– esdevenen béns culturals d'interès nacional –BCIN.

Us preguem que si detecteu algun bé que tingui alguna de les característiques esmentades, ens ho feu saber per tal que el puguem inscriure al registre de Béns Culturals d'Interès Nacional.

Per a qualsevol aclariment o consulta restem a la vostra disposició.

Atentament,

Teresa Tosas Jordà
Cap de la Secció d'Inventari del
Patrimoni Cultural Immoble

Barcelona, 16 d'octubre de 2009

INVENTARI DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC DE CATALUNYA

Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp)

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 3673

Nom/s: COVA DEL SOLÀ DEL PEP

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Coordenades UTM: 321.628,00 / 4.539.091,00

Accés: Fàcil

Context: Terreny erm

Àrea muntanyosa amb terrenys de bancals i conreus abandonats. A pocs metres de la cova hi han finques amb plantacions d'arbres fruiters i oliveres. L'entrada de la cova està orientada en direcció a mar.

Tipus: Cova natural d'habitació sense estructures
Cova natural d'enterrament Inhumació

Cronologia: -9000 / -50 Epipaleolític / Ferro-Ibèric

Estat conservació: Regular

Protecció: Plans d'ordenació, Consta inscrit al Pla General d'Ordenació Urbana de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (revisió i adaptació).

Notícies històriques: 1934 / Salvador Vilaseca Anguera / L'estudiós realitza l'única intervenció coneguda en aquest jaciment. /

Descripció: S'accedeix al jaciment des del nucli urbà de l'Hospitalet de l'Infant, agafant la carretera N-340 en sentit Tortosa. Un cop passada l'àrea de repòs del Coll de Balaguer, surt una carretera que permet creuar l'autopista per un pont. En passar l'autopista neix un camí que presenta un traçat paral·lel a aquesta. S'ha de seguir el camí durant uns 450 metres fins arribar a una cruïlla on, a l'esquerra, neix el camí d'accés a una finca particular. Seguim aquest nou camí fins al final i el jaciment queda just davant.

La cova del Solà del Pep es troba situada a la vessant sud-est de la muntanya coneguda com el Solà, a 135 metres d'alçada sobre el nivell del mar, en un petit pla conegut com Cadaloques. Aquesta petita muntanya dista 2 quilòmetres del mar. Pel Coll de Balaguer i prop d'ella es troben els barrancs d'Aigualcoll i Cadaloques. Respecte a l'autopista Barcelona-València està situada entre els punts quilomètrics 242 i 243. Es tracta d'una gran obertura d'aproximadament 5 metres d'amplada per 3 d'alçada. La excavació realitzada pel Dr. Salvador Vilaseca durant els anys 30 del segle XX va permetre documentar dos nivells arqueològics: el primer contenia restes de fragments ceràmics d'època prehistòrica, ceràmica ibèrica a torn i restes humanes; al segon nivell es va documentar una fulla trencada i dues ascles de sílex, juntament amb un closquer.

Actualment l'àrea és accessible des de les finques particulars existents al pla i properes a l'autopista Barcelona-València. La cova és visible des de molt punts, fins i tot des d'alguns de tant llunyans com el Coll de Balaguer o la carretera Tarragona-València (N-340).

Bibliografia: BOSCH GIMPERA, P / El poblamiento antiguo y la formación de los pueblos de España / México / 1944

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

VILASECA ANGUERA, S / La cova del Solà del Pep de l'Hospitalet de l'Infant (Vandellòs) / Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya / Barcelona / 1938 / 511

VILASECA ANGUERA, S / Las industrias del sílex tarraconense / Madrid / 1953

VILASECA ANGUERA, S / Reus y su entorno en la Prehistoria / Reus / 1973

Entorns del jaciment.

Autor: C.Cuenca/ P. Otiña/ Ynguanzo

Data: agost / 2005

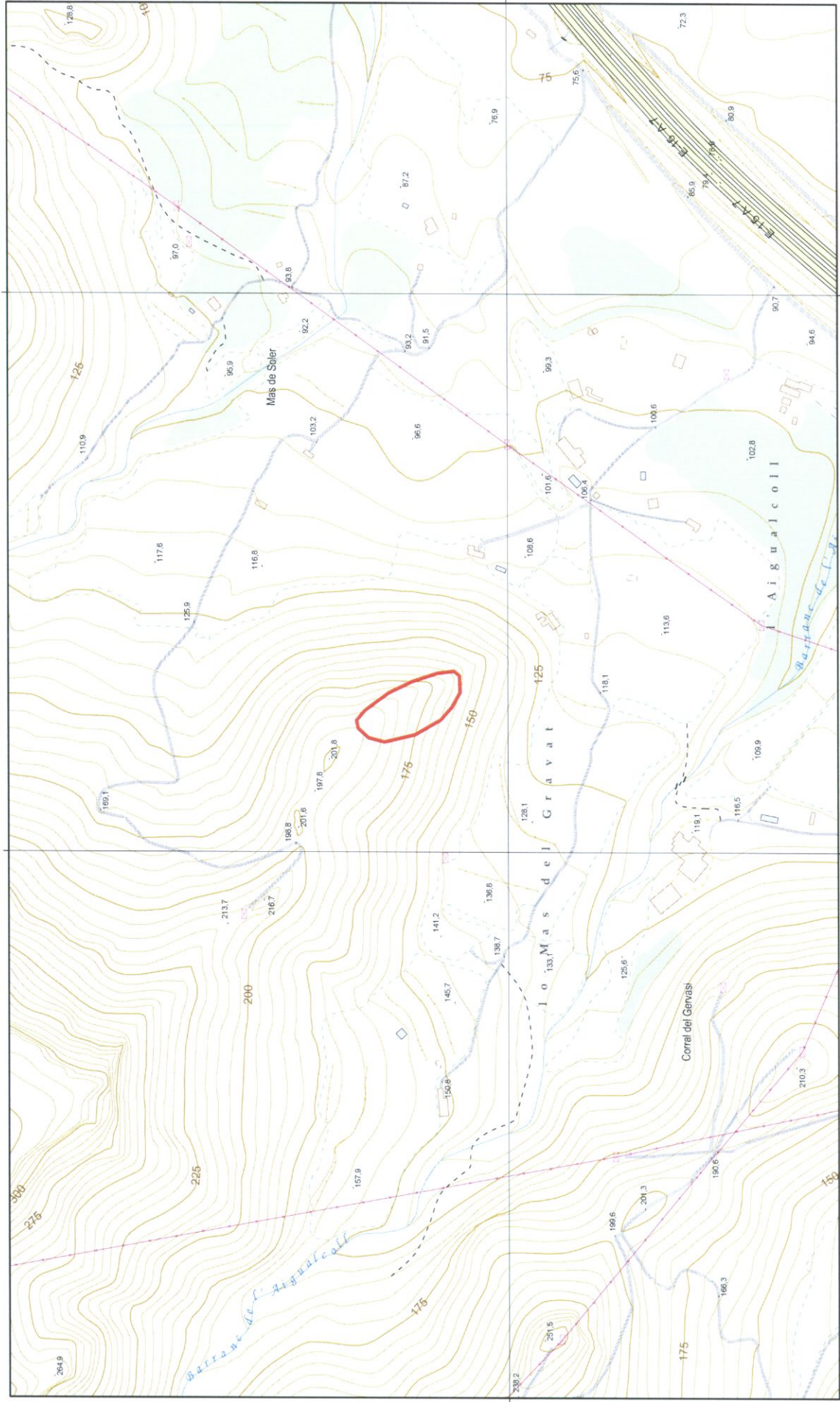
Vista de la Cova.

Autor: C.Cuenca/ P. Otiña/ Ynguanzo

Data: agost / 2005

321010 4539451 322260 4539451

321010 4539451 321500 322000 322260 4539000 4538702

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 3674

Nom/s: BALMA D'EN ROC

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant
Comarca: Baix Camp

Coordenades UTM: 315.321,00 / 4.540.602,00

Accés: Difícil

Context: Terreny erm

Petit abric situat en una cinglera junt al barranc d'en Perdigó, afluent dret del barranc de Casea.

Tipus: Cova natural amb representació gràfica pintura

Cronologia: -5500 / -2200 Neolític /

Estat conservació: Dolent

Protecció: Patrimoni Mundial, Inscrit a la llista del Patrimoni Mundial (UNESCO) (Núm. reg.: 874-035).

Declarat BCIN, Declarat zona arqueològica. Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español; Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català, R-I-55-0335.

Altres, Dins l'àrea PEIN de les Muntanyes de Tivissa i Vandellòs.

Notícies històriques: 1970 / Roc Margalef Forcadell / Pintura descoberta per Roc Margalef de "Cal Cantando", de Vandellòs, propietari d'uns terrenys propers al jaciment. /

La troballa feta per Roc Margalef fou comunicada als Srs. Jordana i Guirro, els quals informaren als arqueòlegs que realitzaven la Carta Arqueològica del Baix Camp. /

1988 / Documentat exhaustivament l'any 1988 pel Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya dins del projecte "Corpus de Pintures Rupestres de Catalunya". /

Descripció: L'accés al jaciment no és fàcil degut a la densa vegetació existent a la zona. El jaciment es troba al barranc de Vilaplana, molt pròxim a la cova de l'Escoda, en una raconada coneguda per Racó d'en Perdigó i, concretament, en una cavitat sobre el conjunt de pintures homònim. Actualment no hi ha cap camí obert que permeti l'arribada directa al jaciment.

Es tracta d'un abric de 12 metres de llargària, 2,5/3 metres de profunditat i 6 metres d'alçada, molt proper a la Cova del Racó d'en Perdigó. L'única resta de pintura que es conserva es localitza a la dreta de la cavitat, en una petita balma que queda protegida de les colades d'aigua. La representació està ubicada a aproximadament un metre del terra i sembla representar el cap d'un possible caprí. L'animal miraria a l'esquerra. Presenta el musell apuntat, dues banyes i dues orelles. Les banyes -una d'elles incompleta- es postren arquejades cap endarrere, i darrera seu s'observen les dues orelletes ben definides. La figura és d'estil naturalista-estilitzat, color vermell i la tècnica és de tinta plana.

L'estat de conservació és regular. No hi han restes de pigment que indiquin si la figura continuava, malgrat que tot fa pensar que fou representada sencera i deu haver estat destruïda en part pel descrostament del suport.

En general, tota la cavitat presenta fortes concrecions i alteracions del

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

suport provocades per l'aigua, cosa que fa difícil la conservació de la pintura. Únicament la zona més extrema de la part dreta de la cavitat -on el suport és més groguenc- conserva pintura. No s'aprecien alteracions de tipus antròpic.

La pintura de la Balma d'en Roc encara no ha estat objecte d'un treball d'investigació acurat, però no obstant això alguns especialistes assenyalen que podria inscriure's dins el procés de neolitització (R.Viñas). Segons A. Beltrán, aquesta pintura té paral·lels amb les de Cabra Feixet, tot i no ser tan naturalista.

Bibliografia:

- ADSERIAS, M.; MASSÓ, J.; PALLEJÀ, LI / La balma d'en Roc, un nuevo hallazgo de pinturas rupestres en Vandellòs(Tarragona) / Congreso Internacional de Arte Rupestre (I, 1986-1987, Zaragoza) / Zaragoza / 1987 / VII-VIII
- ALONSO, A.; GRIMAL, A / Els pintors prehistòrics de Vandellòs / Vandellòs-L'Hospitalet de l'Infant / 1989
- SERVEI D'ARQUEOLOGIA / Balma d'en Roc / Corpus de pintures rupestres. Àrea central i meridional / Barcelona / 2 / 1994
- VIÑAS, R / El arte rupestre en Cataluña: estado de la cuestión sobre las manifestaciones pictográficas / Aragón/litoral mediterráneo: intercambios culturales durante la prehistoria, Zaragoza, 7-10 mayo de 1990. Ponencias / Zaragoza / 1990

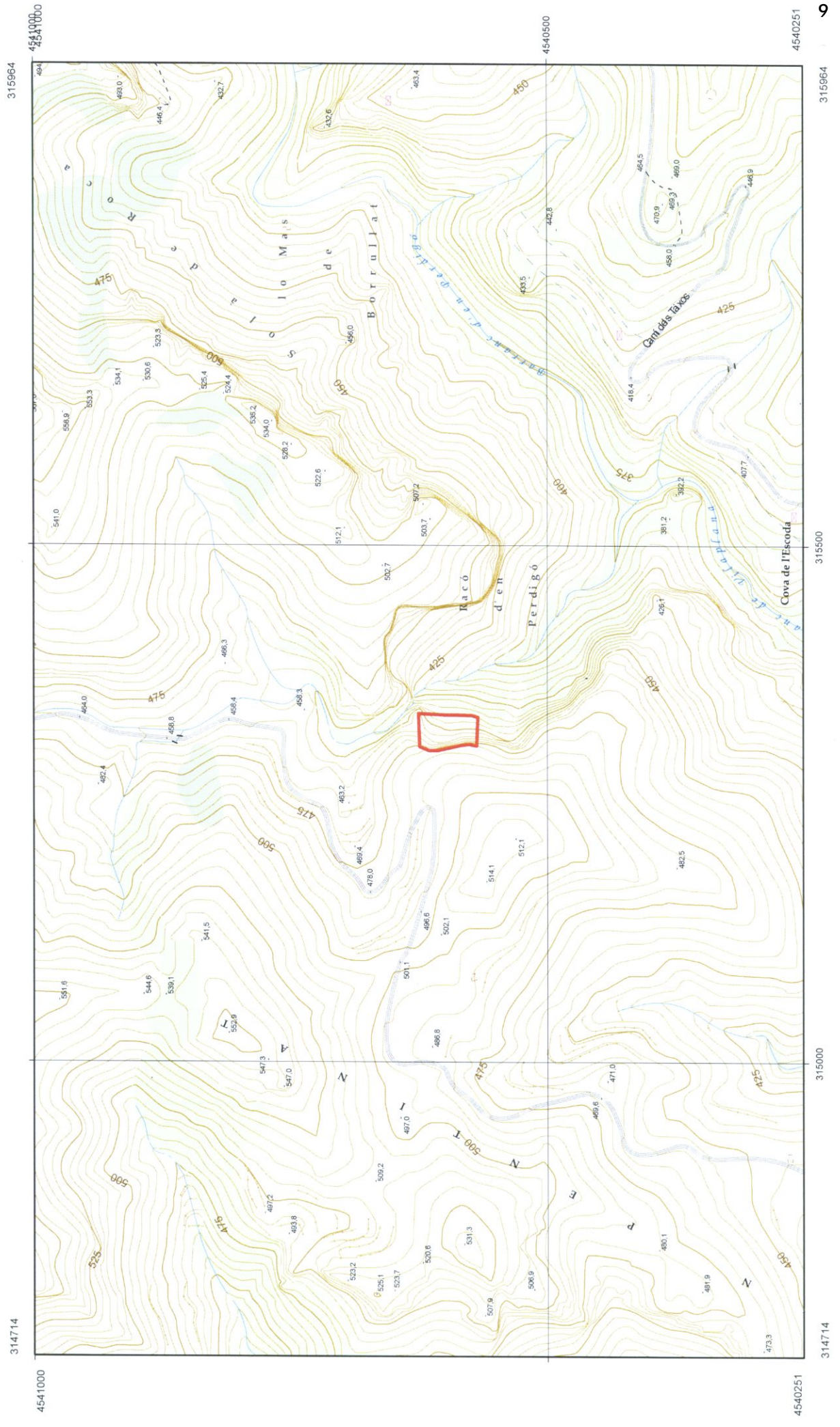

Possible càprid de la Balma d'en Roc.
Autor: Anna Alonso
Data: 1988

Cinglera on es troba la Balma d'en Roc.
Autor: Anna Alonso
Data: 1988

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 3675

Nom/s: COVA DEL RACÓ D'EN PERDIGÓ

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Coordenades UTM: 315.318,00 / 4.540.616,00

Accés: Difícil

Context: Terreny erm

Abric en un cingle del marge dret del barranc de Vilaplana, en una raconada anomenada Racó d'en Perdigó.

Tipus: Cova natural amb representació gràfica pintura

Cronologia: -5500 / -650 Neolític / Bronze

Estat conservació: Dolent

Protecció: Plans d'ordenació, Consta inscrit al Pla General d'Ordenació Urbana de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (revisió i adaptació). Declarat BCIN, Declarat zona arqueològica. Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español ; Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català, R-I-55-0333
Altres, Dins àrea PEIN de Muntanyes de Tivissa Vandellòs Patrimoni Mundial, Inscrit a la llista del Patrimoni Mundial (UNESCO) (Núm. reg.: 874-036)

Notícies històriques: 1921 / J. Colomines / Pintures descobertes per Colomines durant la prospecció realitzada per l'I.E.C. El jaciment es donava per destruït fins l'any 1988, però arran dels treballs de documentació de les pintures rupestres d'aquesta zona es localitzà de nou. / 1988 / Documentat exhaustivament l'any 1988 pel Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya dins del projecte "Corpus de Pintures Rupestres de Catalunya". /

Descripció: Aquest conjunt rupestre es localitza en el marge dret del barranc de Vilaplana, immediatament passada la Cova de l'Escoda, en una raconada anomenada Racó d'en Perdigó, molt proper a la Balma d'en Roc.
La balma on es troben les pintures forma una doble concavitat. Les seves dimensions són de 9 metres de llargada, 3 metres d'alçada i uns 2 metres de fondària. Les pintures es troben a la part mitjanera que separa les dues concavitats i a la part dreta. Estan orientades a l'est. En total s'han comptabilitzat set pictogrames de color vermell d'estil naturalista-estilitzat. Cinc dels pictogrames representen figures humanes - 4 d'ells arquers-. La resta dels pictogrames estan formats per restes de pigment i algunes taques de color que no presenten formes reconeixedores. L'estat de conservació de les figures humanes és força regular, tirant a dolenta. Cal destacar que un parell d'arquers miren cap a l'esquerra, presenten el cap lleugerament ovalat o el·líptic. El cos està format per un traç molt perdut a la zona de la cintura i els braços, separats del cos, mantenen un arc del qual només es conserven algunes línies. Les cames han estat executades de forma realista.
Tota la paret en la qual es troben les pintures presenta fortes concrecions de carbonat càlcic i descrostaments de la roca que, en alguns casos, afecten les pintures. Comparant els calcs realitzats per

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

P. Bosch Gimpera i J. Colomines amb els realitzats per A. Alonso l'any 1988, s'observa una degradació notòria en les figures 1 i 2. Cal assenyalar que ambdues figures se situen en una zona desprotegida per la qual llisca l'aigua.

Aquest conjunt és significatiu d'entre els jaciments de pintura rupestre d'estil naturalista, també anomenada "levantina". Per l'estil de les figures representades aquest conjunt hauria de posar-se en relació amb els conjunts del sud de Tarragona i, fins i tot, amb les pintures de la Valltorta de Castelló.

Bibliografia:

- ALMAGRO, M / Las pinturas rupestres levantinas / Madrid / 1954
ALONSO, A.; GRIMAL, A / Els pintors prehistòrics de Vandellòs / Vandellòs-L'Hospitalet de l'Infant / 1989
BELTRÁN, A / Avance al estudio de las pinturas rupestres levantinas de la provincia de Tarragona: estado de la cuestión / Boletín Arqueológico / Tarragona / 1968 / 2, 67-68
BOSCH GIMPERA, P.; COLOMINES, J / Pintures i gravats rupestres / Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans / Barcelona / 1931 / VII (1921-1926)
SERVEI D'ARQUEOLOGIA / Cova del Racó d'en Perdigó / Corpus de pintures rupestres. Àrea central i meridional / Barcelona / 2 / 1994
VIÑAS, R.; SARRIA, E.; ALONSO, A / La pintura rupestre en Catalunya / Barcelona / 1983

Cinglera on es troba la Cova del Racó d'en Perdigó.

Autor: Anna Alonso

Data: 1988

Detall d'un arquer.

Autor: Anna Alonso

Data: 1988

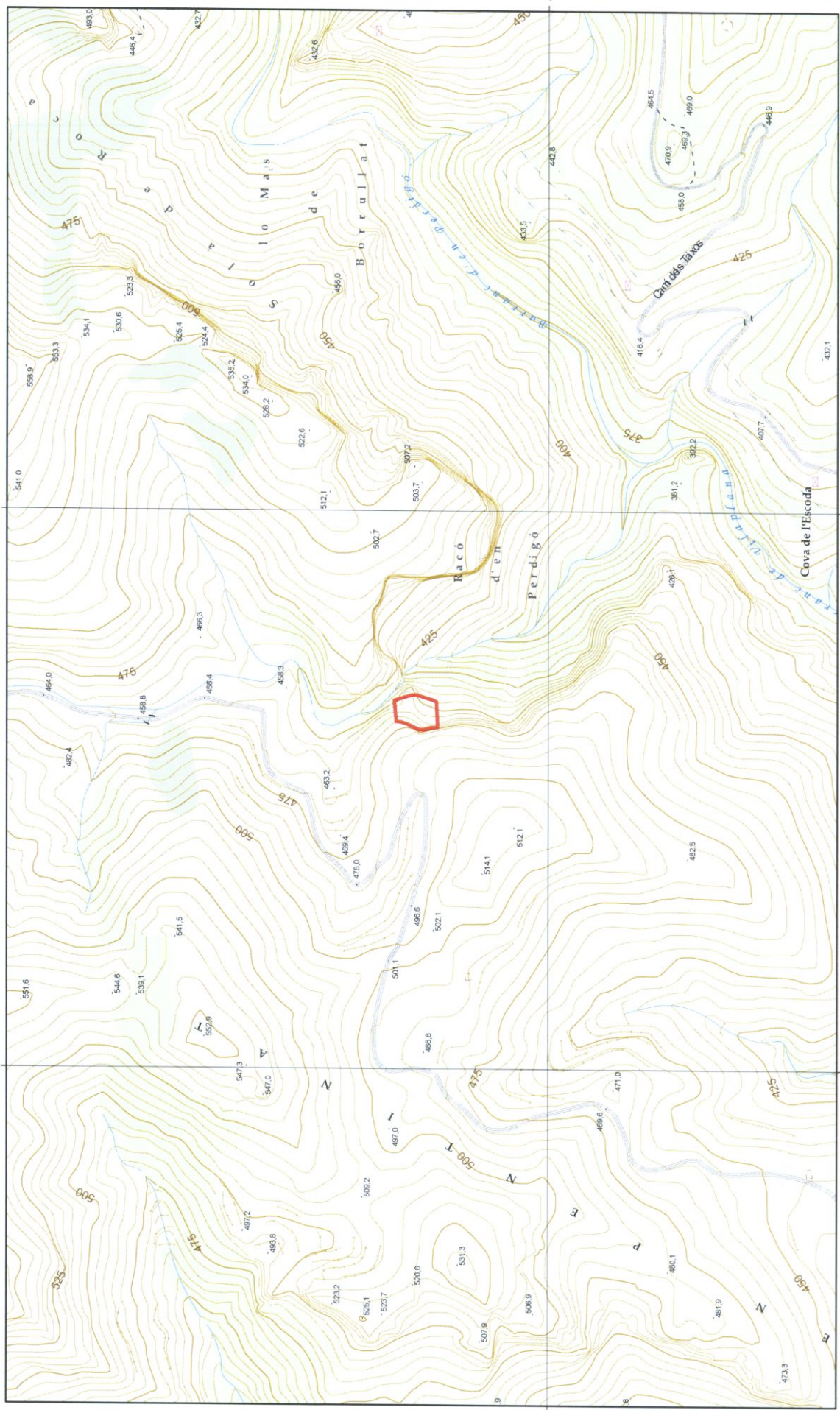
Representació humana.

Autor: Anna Alonso

Data: 1988

314697 315947 4540989 4540240

314697 315500 315947 4540240

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 3676

Nom/s: COVA DE L'ESCODA

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant
Comarca: Baix Camp

Coordenades UTM: 315.385,00 / 4.540.354,00

Accés: Difícil

Context: Terreny erm

Abric ubicat en un petit cingle encarat al S-SE del marge dret del barranc de Vilaplana, uns 250 m aigües amunt de l'encreuament d'aquest barranc amb el de Tais.

Tipus: Cova natural amb representació gràfica pintura

Cronologia: -1800 / -650 Bronze / Bronze Final III

Estat conservació: Dolent

Protecció: Declarat BCIN, Declarat zona arqueològica. Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español ; Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català, R-I-55-0334.
Plans d'ordenació, Consta inscrit al Pla General d'Ordenació Urbana de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (revisió i adaptació).
Altres, Inclòs dins l'àrea PEIN de Muntanyes de Tivissa Vandellòs.
Patrimoni Mundial, Inscrit a la llista del Patrimoni Mundial (UNESCO) (Núm. reg.: 874-034)

Notícies històriques: 1921 / Pintures descobertes per Ll. Brull i J. Colomines als voltants de l'any 1921, durant la campanya de prospeccions realitzada per l'Institut d'Estudis Catalans. /

Descripció: La cova es localitza en una petita cinglera encarada S-SE del marge dret del barranc de Vilaplana, uns 250 metres aigües amunt de l'encreuament d'aquest barranc amb el Barranc del Tais. Aquestes pintures varen ser descobertes per Lluís Brull, que va col·laborar com a ajudant en la campanya de prospeccions realitzada el novembre de 1921 pel Servei d'Investigacions Arqueològiques de l'Institut d'Estudis Catalans. Aquesta expedició fou dirigida per P. Bosch Gimpera i J. Colomines i hi va col·laborar el dibuixant J. Malberti.
La balma de l'Escoda té una llargada d'uns 12 metres per uns 3 metres de fons en algun punt, i una altura que oscil·la entre els 4 i 5 metres aproximadament. Està orientada al sud-sud/est.
Les figures pintades es localitzen en una petita cavitat situada a l'extrem dret de la balma, l'únic lloc on es conserven plaques calcàries de l'antic suport i a una alçada considerable. La figura més representativa del conjunt, la cérvola que està situada en el nivell més inferior, dista de terra uns 2,12 metres. En total es coneixen quatre representacions diferents. La ja comentada de la cérvola, una figura d'un quadrúpede, una possible representació humana amb braços fent nansa, i una representació que P. Bosch Gimpera va identificar com a figura humana portant un arc, tot i que actualment resulta difícil confirmar la presència de l'arc, del qual quedaria un petit fragment en l'extrem superior. La cérvola té el coll força estilitzat i el cos es conserva incomplet en la part posterior. Totes les figures estan pintades amb pigment vermell. L'estil és esquemàtic i

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

---

naturalista-estilitzat.

La balma de l'Escoda ha estat inclosa tradicionalment en el grup de jaciments d'art rupestre naturalista "levantí". A. Alonso es mostra d'acord amb aquesta afirmació, encara que observa que la possibilitat que la figura 2 (representació humana amb braços fent nansa) pugui representar una figura humana esquemàtica faria que en el mateix conjunt es donessin dues formes artístiques diferents. Aquest fet, de tota manera, no seria innovador, perquè ja es dona en altres jaciments com ara a Cogul, a La Pedra de les Orenetes i a Vilasos. Actualment no queda gens de sediment a la cova, per la qual cosa una excavació arqueològica resultaria una tasca impossible.

Bibliografia:

- ALMAGRO, M / Las pinturas rupestres levantinas / Madrid / 1954
ALONSO, A.; GRIMAL, A / Els pintors prehistòrics de Vandellòs / Vandellòs-L'Hospitalet de l'Infant / 1989
BELTRÁN, A / Avance al estudio de las pinturas rupestres levantinas de la provincia de Tarragona: estado de la cuestión / Boletín Arqueológico / Tarragona / 1968 / 2, 67-68
BOSCH GIMPERA, P.; COLOMINES, J / Pintures i gravats rupestres / Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans / Barcelona / 1931 / VII (1921-1926)
SERVEI D'ARQUEOLOGIA / Cova de l'Escoda / Corpus de pintures rupestres. Àrea central i meridional / Barcelona / 2 / 1994
VIÑAS, R.; SARRIA, E.; ALONSO, A / La pintura rupestre en Catalunya / Barcelona / 1983

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Entorns del jaciment.

Autor: C.Cuenca/ P. Otiña/ Ynguanzo

Data: setembre / 2005

Cova d'Escoda.

Autor: C.Cuenca/ P. Otiña/ Ynguanzo

Data: setembre / 2005

Representació humana amb braços fent nansa.

Autor: Anna Alonso

Data: 1988

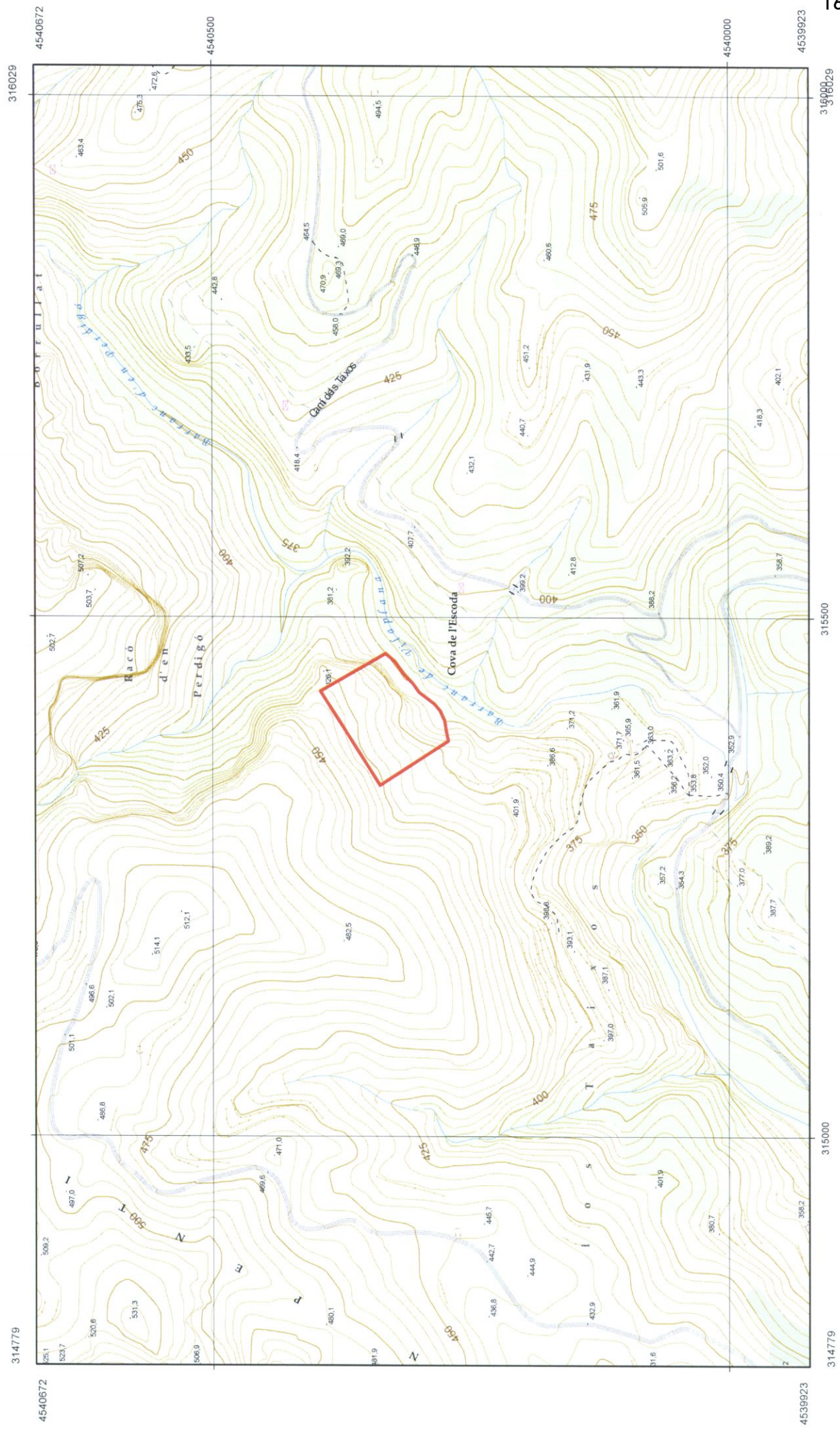

Cérvola

Autor: Anna Alonso

Data: 1988

Dades del jaciment: 3677

Nom/s: HOSPITAL GÒTIC DE L'HOSPITALET DE L'INFANT

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Coordenades UTM: 325.325,00 / 4.540.121,00

Accés: Fàcil

Context: Zona urbana

Al centre del nucli urbà de l'Hospitalet de l'Infant. A la plaça Berenguer d'Entença, en una zona comercial propera a l'Ajuntament.

Tipus: Edifici públic altres
Assentament militar castell
Lloc d'enterrament Inhumació col·lectiu necròpolis
Lloc d'habitació amb estructures

Cronologia: 1300 / 1789 Medieval Baixa Edat Mitjana / Modern

Estat conservació: Excel·lent

Protecció: BCIL, Catàleg del P.C.C. (NN.SS. 16-12-1992, DOGC 1792 de 3-9-1993)

Declarat BCIN, Declarat monument històric. Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español; Llei 9/1993, de 30 de setembre del Patrimoni Cultural Català

Descripció: S'accedeix al jaciment des del nucli urbà de l'Hospitalet de l'Infant, prop de les dependències municipals. L'edifici queda ubicat entre la plaça Berenguer d'Entença i els carrers de la Torre i Onze de setembre, a la part alta del promontori on s'assenta el nucli antic de la població.

L'hospital fou fundat per l'Infant Pere d'Aragó i d'Anjou, fill de Jaume II, el 12 de setembre de l'any 1346. El títol del fundador de l'hospital donà nom a la localitat.

Situat a als peus de la Via Augusta per donar assistència a viatgers i pobres, la seva arquitectura és el resultat la voluntat de combinar la seva tasca assistencial amb la defensa de la regió enfront les incursions de sarraïns i l'amenaça dels bandolers.

Fou malmès en la guerra contra Joan II, a la segona meitat del s.XIV. El 1527, el duc de Cardona el reconstruí, però posteriorment patí diversos danys per les guerres del segle XVII i per la invasió francesa de principis del XIX.

Segons l'excavació arqueològica realitzada l'any 1986 aquesta edificació, de planta quadrangular i una amplada de 54'53 m, hauria anat modificant la seva morfologia, especialment als paraments N i S. Té un pati entorn al qual s'articulen les dependències de la institució; en aquest pati hi ha un pou excavat a la roca. S'identifiquen la sala W, la N en la seva meitat W, i la S en la seva meitat W. Aquestes serien de planta rectangular i d'un sol nivell, donada l'alçada de la muralla. Un altre espai documentat dins la muralla, situat en la part més meridional del recinte, seria el cementiri (almenys en la part situada més cap al cantó W). Al cantó E, en la seva meitat N, hi hauria la capella de l'hospital. El recinte és un excel·lent exemple del gòtic civil català, amb grans naus culminades amb arcs de diafragma sobre els que descansaven les bigues de fusta.

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Com és obvi, des del moment inicial fins el seu desmantellament definitiu com a hospital i adequació actual, la morfologia de l'hospital ha patit diverses modificacions, però el caràcter fortificat de l'edifici ha quedat reflectit als murs conservats de 11'70 m d'alçada i a les torres de 18 m. En un principi sembla que es van projectar sis torres, una a cada angle i dues més al mig dels paraments septentrional i meridional, però només es conserven les quatre torres cantoneres, de planta quadrada.

L'edifici es troba completament restaurat i rehabilitat per a usos cívics. Amb motiu de la restauració, el seu entorn urbà ha estat modificat, obrint al davant una gran plaça que permet una perspectiva total de l'edifici.

Bibliografia:

ADELL, J-A / L'hospital de pobres de Santa Magdalena de Montblanc i l'arquitectura hospitalària medieval a Catalunya / Acta mediaevalia historica et archaeologica / Barcelona / 1983 / 4

BASSEGODA, J / L'Hospitalet de l'Infant / Revista tècnica de la propietat urbana / Tarragona / 1981 / 31

BASSEGODA, J / L'arquitectura gòtica a Catalunya / Barcelona / 1896

BONFILL PALATSI, J / Origen y fundación de Hospitalet del Infante / Boletín de la Real Academia de la Historia / Madrid / 1903 / 42

CATALÀ ROCA, P / Els castells catalans / Barcelona / 1973

CIRICI, A / Arquitectura gòtica catalana / Barcelona / 1968

MARTINELL, C / Els hospitals medievals catalans / Tarragona / 1935

RUBINO / L'architecture gothique civile en Catalogne / Paris / 1935

Notes:

L'any 1990 es programà una actuació arqueològica d'urgència que no s'arribà a realitzar per haver-se iniciat les obres de restauració amb antelació.

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Hospital gòtic.

Autor: C.Cuenca/ P. Otiña/ D. Ynguanzo

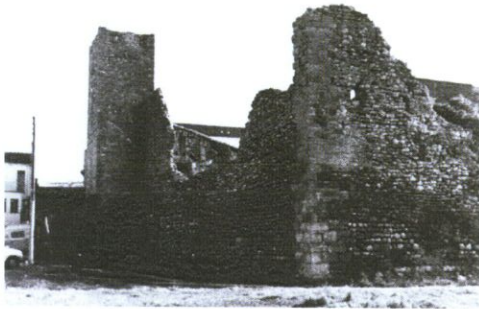
Data: agost / 2005

Vista General de l'Hospital abans de la seva restauració.

Autor: Pere Català Roca

Data: 1962

Detall dels murs defensius de l'hospital.

Autor: Pere Català Roca

Data: 1962

Detall dels murs amb una de les torres característiques.

Autor: Pere Català Roca

Data: 1962

326007

324757

4540466

4540466

326000

324757

325500

325000

4539716

4539716

0 50 100 150 200 250
Metres

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 4403

Nom/s: ESGLÉSIA DE VANDELLÒS

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Coordenades UTM: 317.664,00 / 4.543.455,00

Accés: Fàcil

Context: Zona urbana

Al subsòl de l'església de Sant Andreu, al casc urbà del poble. Entre els carrers de l'església i Major.

Tipus: Edifici religiós església

Lloc d'enterrament Inhumació col·lectiu

Cronologia: 1300 / 1789 Medieval Baixa Edat Mitjana / Modern

Estat conservació: Bo

Protecció: Plans d'ordenació, Consta inscrit al Pla General d'Ordenació Urbana de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (revisió i adaptació).

Descripció:

El jaciment es troba dins el nucli urbà de Vandellòs. L'espai religiós queda ubicat entre la plaça de l'Ajuntament, el carrer de l'església i el carrer Major. La façana principal de l'església dona a aquest últim carrer.

La fàbrica actual de l'església de Sant Andreu es va començar a aixecar l'any 1773 sobre les restes d'una primitiva església, la qual s'ignora si era d'estil gòtic o romànic. En qualsevol cas es té notícia de la seva existència, com a mínim, des de l'any 1350.

L'edifici consta de tres naus, creuer i cúpula i es té notícia de que l'antic cementiri, el qual va funcionar fins al 1877, estava ubicat al costat de l'església, a l'emplaçament on es troba avui l'Ajuntament. La intervenció arqueològica duta a terme l'any 1990 tenia com a objectiu conèixer l'abast de les restes localitzades durant el procés d'instal·lació d'una conducció que havia d'abastir d'aigua la sagristia de l'església. A tal efecte es va procedir a realitzar una cala de 1'75 m de llarg per 0'80 m d'ample. Durant el transcurs de l'excavació van aparèixer diferents materials arqueològics, amb un clar predomini de restes humanes provinents de l'antiga necròpolis. En concret es tractava de fragments sense connexió anatòmica i que es trobaven en mal estat de conservació. Aquestes restes humanes no presentaven cap tipus de disposició ni posició primària. També es documentaren alguns fragments de bronze procedents de rosaris, un anell d'aquest mateix material, diverses claus de ferro i una moneda d'argent de l'any 1693. Tots aquests materials formarien part de l'aixovar i/o abillament dels esquelets.

També van aparèixer fragments de ceràmica pintada i amb vernís, datats en èpoques relativament recents, un rotlló de bronze, i com petits fragments de ferro i bronze.

S'ha arribat a la conclusió que a sota la sagristia hi havia una habitació, una possible construcció fortificada o la cimentació de l'antiga església de Vandellòs i que, en algun moment sense concretar, s'utilitzarien terres de l'antic cementiri per tal de cobrir les restes existents amb l'objectiu d'anivellar el terreny Això explicaria l'estratigrafia horitzontal documentada a l'excavació i l'important grau

de fragmentació de les restes antropològiques.

Notes:

Es desconeix la localització actual dels materials que foren recuperats durant l'excavació d'urgència de l'any 1990.

Església de Sant Andreu.

Autor: C.Cuenca/ P. Otiña/ D. Ynguanzo

Data: agost / 2005

317067

317067

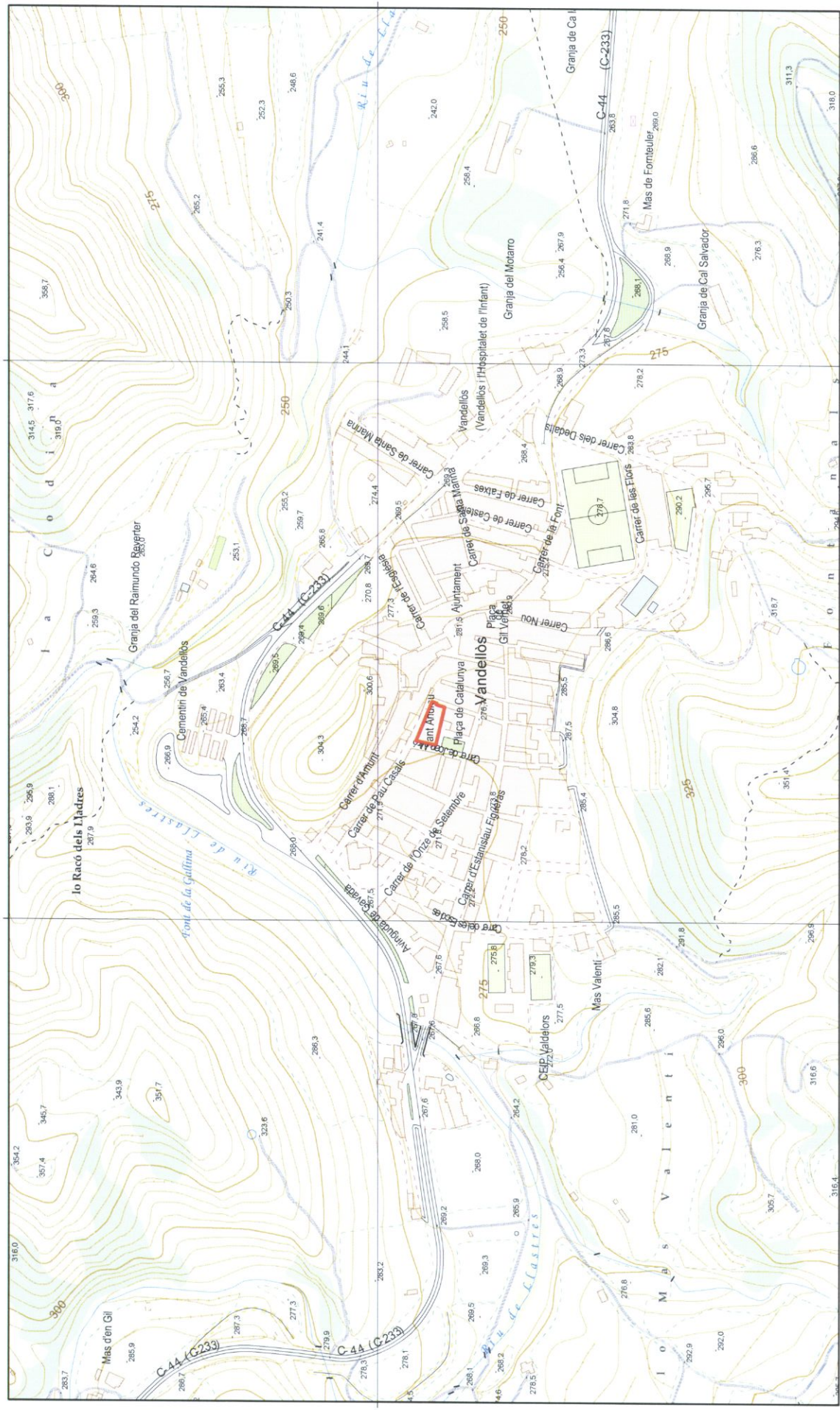
4543833

4543833

4543500

4543084

4543084

318317

318000

317500

317067

Nom: ESGLÉSIA DE VANDEL·LÓS
Municipi: VANDEL·LÓS I L'HOSPITALET DE L'INFANT
Comarca: BAIX CAMP
Escala: 1:5.000

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 4441

Nom/s: CEMENTIRI VELL

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Coordenades UTM: 325.049,00 / 4.540.163,00

Accés: Fàcil

Context: Zona urbana

En un terreny pla dintre del nucli urbà de l'Hospitalet de l'Infant. Àrea destinada a serveis socials, culturals i esportius.

Tipus: Lloc d'habitació amb estructures conservades
Lloc d'enterrament Inhumació col·lectiu necròpolis

Cronologia: 1300 / 1789 Medieval Baixa Edat Mitjana / Modern

Estat conservació: Bo

Protecció: Plans d'ordenació, Consta inscrit al Pla General d'Ordenació Urbana de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (revisió i adaptació).

Notícies històriques: 1861-62 / La construcció del cementiri vell l'any 1861-1862 va comportar la localització de diferents restes arqueològiques, les quals foren visitades anys després per Bonaventura Hernández Sanahuja que las va datar en època romana. / 1865 / Buenaventura Hernández Sanahuja / Informe tramès a la "Real Academia de la Historia" de Madrid on aquest estudiós esmenta la troballa d'una cisterna o bany, que ell considerà d'època romana. /

Descripció: El jaciment es troba a l'àrea urbana de l'Hospitalet de l'Infant, en un terreny força pla i molt urbanitzat. Queda delimitat pels actuals carrers Ramon Berenguer IV, Tivissa, Vandellòs i Almadrava. La construcció del cementiri vell l'any 1861 o 1862 va comportar la localització de diferents restes arqueològiques, les quals foren visitades anys després per B. Hernández Sanahuja que les va datar en època romana. Divuit anys després, el mateix Sanahuja torna a fer referències a les restes arqueològiques descobertes arran de la visita a l'Hospitalet de l'Infant en un article al Diario de Tarragona (Massó; Menchón -eds-, 1991). Diverses excavacions arqueològiques realitzades a la dècada dels 90 del segle XX amb motiu de l'enderroc i trasllat del cementiri van permetre aprofundir en el jaciment que contenia el subsòl. Els nivells més moderns eren formats per terres aportades que contenien barrejada ceràmica romana, totalment descontextualitzada i, per tant, considerada una aportació al·lògena. En canvi, per sota d'aquestes terres es documentaren nivells de sediment i restes arquitectòniques corresponents a un jaciment arqueològic de cronologia medieval. Les restes arqueològiques identificades corresponen a un tipus d'assentament no determinat, tot i que probablement es tracti d'una casa rural o parada de camins situada a les afores de l'antiga vila d'Hospitalet de l'Infant. La seva situació s'ha de vincular al vell camí de Tarragona a Tortosa (Via Augusta), fet que planteja la possibilitat que l'edifici fos una parada o fonda de repòs dels antics viatgers abans o després de creuar el Coll de Balaguer. Estructuralment es conserven tots els murs i elements en planta, força

escapçats i amb una alçada mai superior als setanta centímetres. Es tracta de part d'un edifici format per cinc estances de planta rectangular, disposades al voltant d'un pati. Al sud-est d'aquest edifici es documentaren dues estances més, també de planta rectangular. En tots dos casos els murs són d'obra encofrada i s'assenten directament sobre la roca. No es va documentar cap paviment. Cal remarca la factura de les portes amb marxapeus i llindes de pedra treballada. No hi ha cap evidència estructural o estratigràfica anterior a aquest assentament, amb una cronologia de fundació de mitjans o segona meitat del segle XIV i una amortització produïda en un moment no indeterminat. En tot cas, els nivells d'abandó no presenten indicis que evidenciïn una destrucció del complex ni episodis de violència. Sigui com sigui, les intervencions arqueològiques de finals del segle XX no han permès documentar cap evidència de les restes romanes descrites per Hernández Sanahuja a finals del segle XIX.

Els treballs de cobriment van consistir en la protecció de les restes mitjançant una capa de phorexpan disposada verticalment i horitzontalment sobre els murs. Posteriorment s'abocà de forma continuada sorra de pedra fina (gra d'arròs) fins a una cota de 0'30-0'40 m per sobre de les estructures. Per últim es va cobrir tota l'àrea excavada amb sediment sense compactar.

Totes les estructures descrites es troben actualment sota el pati d'una escola i per tant no són visibles.

Bibliografia:

HERNÁNDEZ SANAHUJA, B / Ruinas del antiguo pueblo de Oleastrum / L'Hospitalet i Oleastrum / l'Hospitalet de l'Infant / 1 / 1991

Cementiri Vell.

Autor: C.Cuenca/ P. Otiña/ Ynguanzo

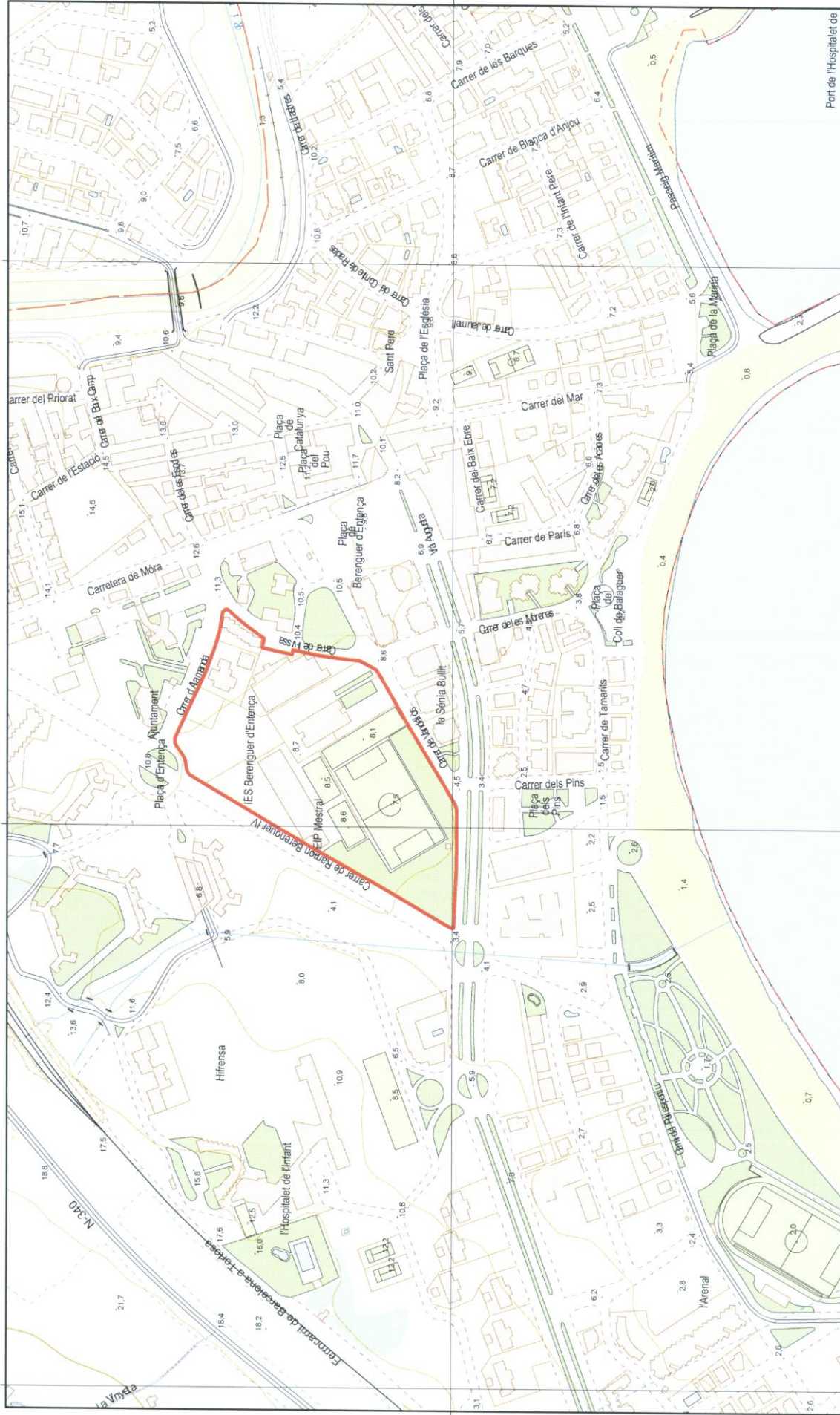
Data: setembre / 2005

324480

4540399

325730

4540399

4539650

324480

325000

325500

325730

Port de l'Hospitalet de

4539650

26

Metres

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 5166

Nom/s:	ALMADRAVA, L' BARRANC DEL CAP DE TERME
Municipi:	Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant
Comarca:	Baix Camp
Coordenades UTM:	319.137,00 / 4.534.304,00
Accés:	Fàcil
Context:	Zona urbana En una estreta plana lleugerament elevada, entre l'Autopista A7 i la via del tren. Vegetació de garriga. Molt pròxim a una zona de xalets unifamiliars.
Tipus:	Varis sitja isolada
Cronologia:	800 / 1150 Medieval Món Islàmic / Medieval Món Islàmic
Estat conservació:	Desconegut
Protecció:	Plans d'ordenació, Consta inscrit al Pla general d'Ordenació Urbana de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (revisió i adaptació).
Notícies històriques:	1992 / Pere Lluís Artigues i Joan Martínez / Jaciment localitzat per l'equip que va dur a terme la prospecció de la via fèrria (projecte de duplicació de la via fèrria València-Tarragona, 1992). /
Descripció:	<p>El jaciment es situa sobre una estreta franja de terreny entre l'autopista A7 (km 206,5) i la línia fèrria (km 234.1), en la qual s'inclouen les dues bandes que travessa (o talla) dita línia. Es troba a pocs metres del marge esquerre del barranc del Cap del Terme o també denominat de l'Almadrava. El substrat geològic on s'assenta el jaciment està format per roca calcària que aflora en gran part de la superfície. La vegetació predominant és de garric i el margalló, a excepció de l'extrem nord del jaciment, on hi ha cultiu de secà. S'accedeix al jaciment des del nucli urbà de l'Ametlla de Mar, agafant la carretera N-340 en direcció Tarragona fins trobar, a mà dreta, l'accés a la urbanització Calafat. Una vegada dins d'aquesta cal desplaçar-se fins l'extrem més septentrional de la urbanització, pràcticament en contacte amb la via fèrria i amb el barranc del Cap de Terme. Actualment tot el recorregut de la via fèrria al seu pas per aquesta zona es troba completament tancat. Per accedir al jaciment s'hauria de creuar a peu la via i anar en direcció nord. Un cop travessat el barranc, a pocs metres, es localitza el jaciment a ambdós marges de la via; especialment trobem evidències materials abundants al costat esquerre.</p> <p>En referència al topònim Almadrava cal recordar que la paraula, d'origen àrab, fa referència a un clos amb compartiments fet de xarxes, establert generalment prop de la costa, i destinat a la pesca de tonyines i altres espècies migratòries.</p> <p>Dins el projecte de duplicació de la via fèrria València-Tarragona (1992), en el seu tram l'Ampolla-Cambrils, el jaciment va quedar directament afectat. La construcció de la via actual, segurament, va destruir una notable part del jaciment, ja que el talla de nord a sud. Als talls de la via no s'aprecien estructures o sitges. Prop d'una torre elèctrica d'alta tensió, és visible a la superfície l'obertura circular d'una</p>

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

sitja, la qual es troba totalment colgada de terra. Al seu voltant la presència de material ceràmic és abundant, així com en un ampli sector d'uns 50 metres en direcció nord. Cal tenir en compte que l'abundant vegetació no ha permès identificar més estructures d'aquest tipus. Entre el material destaquen fragments de ceràmica vidrada, alguns amb traces de manganès i ceràmica de cuina amb acanalats, tot plegat corresponent a època islàmica. També destaca l'aflorament d'abundants fragments de teula, especialment on comencen els camps d'oliveres. La presència de sitges i elements arqueològics de cronologia islàmica arqueològics en aquesta regió s'han de relacionar directament amb la dominació àrab de la ciutat de Tortosa. Les sitges, construïdes amb l'objectiu d'emmagatzemar gra, un cop caigudes en desús es van amortitzar reutilitzant-se com a abocador.

La relativa proximitat d'aquest punt d'interès arqueològic amb el jaciment de Mala Set (a uns 500 m de distància), amb materials d'època antiga indeterminada que podrien ser de cronologia musulmana, porta a considerar la possibilitat de que es pugui tractar del mateix jaciment, o si més no que ambdós jaciments estiguin relacionats d'alguna manera.

Es fa impossible precisar l'existència d'estructures als voltants més immediats de la línia fèrria ja que tot el perímetre es troba protegit per tal d'evitar l'accés directe a les vies.

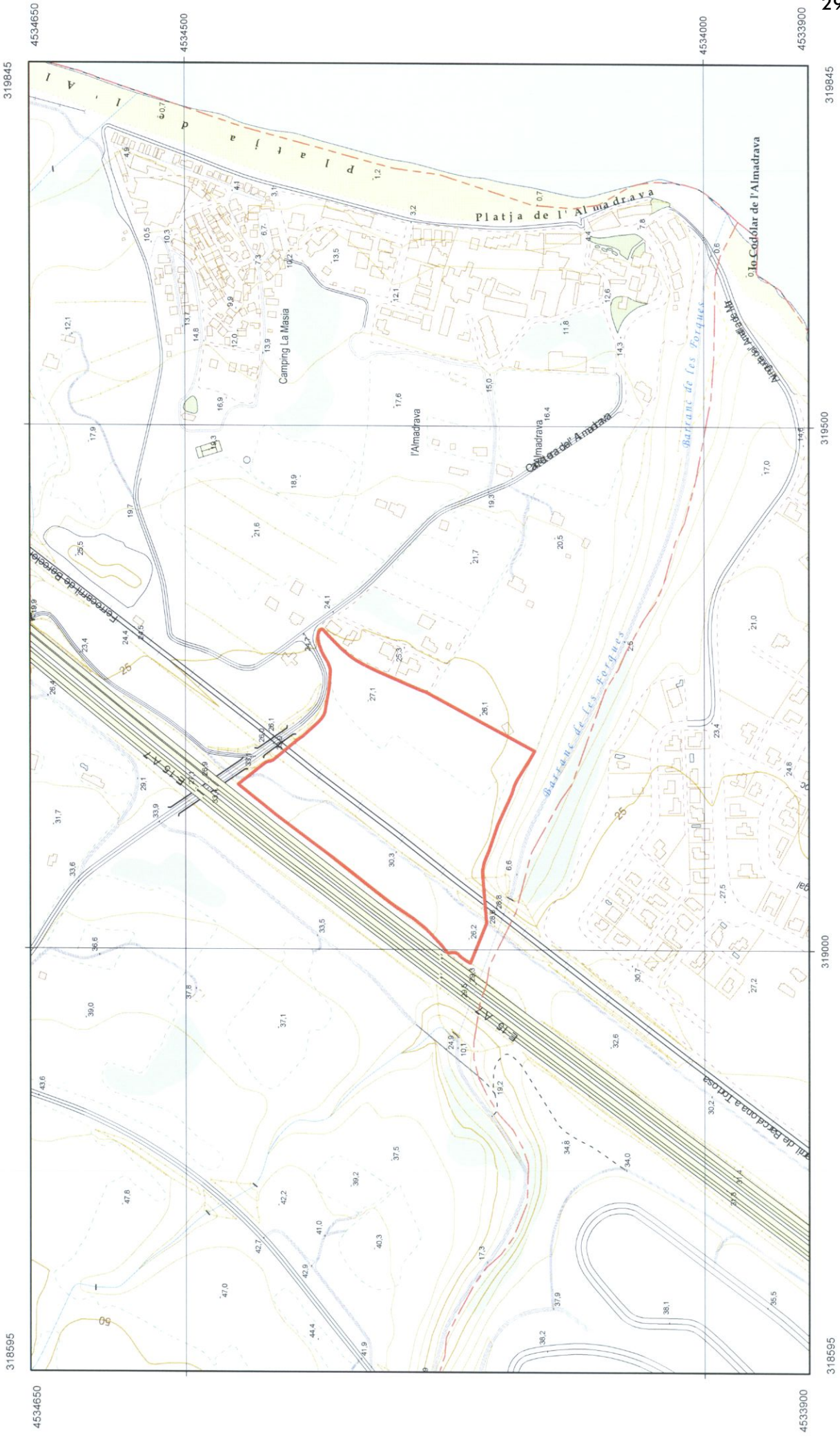
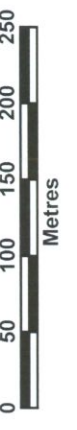

Cap del Terme.

Autor: C.Cuenca/ P. Otiña/ Ynguanzo

Data: agost / 2005

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 5170

Nom/s: TORRE DEL TORN

ILLETA DEL TORN

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Coordenades UTM: 322.615,00 / 4.537.384,00

Accés: Fàcil

Context: Terreny erm

Petit penó o península accessible únicament des de la platja dels Rojals o del Torn.

Tipus: Assentament militar torre

Cronologia: 1453 / 1999 Modern / Segles XVIII-XX

Estat conservació: Dolent

Protecció: Plans d'ordenació, Consta inscrit al Pla General d'Ordenació Urbana de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (revisió i adaptació).

Descripció:

S'accedeix al jaciment sortint de la carretera N-230 un cop pasat el coll de Balaguer, quan la carretera descendeix cap a l'Hospitalet de l'Infant. S'arriba a la via fèrria València-Barcelona, que es creua caminant per un dels túnels. La torre queda a la dreta de la platja. També es pot accedir des del nucli urbà de l'Hospitalet de l'Infant seguint el carrer Via Augusta fins al final, on es troba el càmping Torre del Sol, a l'esquerra de la línia de tren València-Barcelona. En passar el pont de línia fèrria s'agafa un camí asfaltat a l'esquerra que porta fins a uns edificis abandonats al costat de la mateixa línia fèrria. Es creua a peu i es baixa a la platja de Rojals o del Torn, on hi ha la península amb la torre.

La Illeta del Torn és una massa rocosa que conserva les restes d'una antiga torre de vigia. Des del seu cim es té un ampli control visual d'aquesta façana de la costa, que en dies clars pot arribar fins al delta de l'Ebre. La seva existència es coneix, com a mínim, des de 1678 i perdé la seva funció quan fou volada pels anglesos l'any 1813 en el context de la dominació napoleònica. La Torre és de planta circular però només es conserva una part del parament extern que dona al nord consistent en onze filades de pedres lligades amb morter de calç. Pels voltants no es localitza cap altre resta arqueològica superficialment.

El lloc on es troba la torre del Torn, en una petita península accessible únicament des de la platja o per via marítima, és considerat un punt estratègic per a la vigilància de la navegació de la zona. Tot i que no es tenen dades ni documentals ni arqueològiques, es considera la possibilitat de que la torre fos originàriament construïda amb motiu dels atacs que va patir el litoral català a l'Edat Mitjana per part de contingents i pirates musulmans.

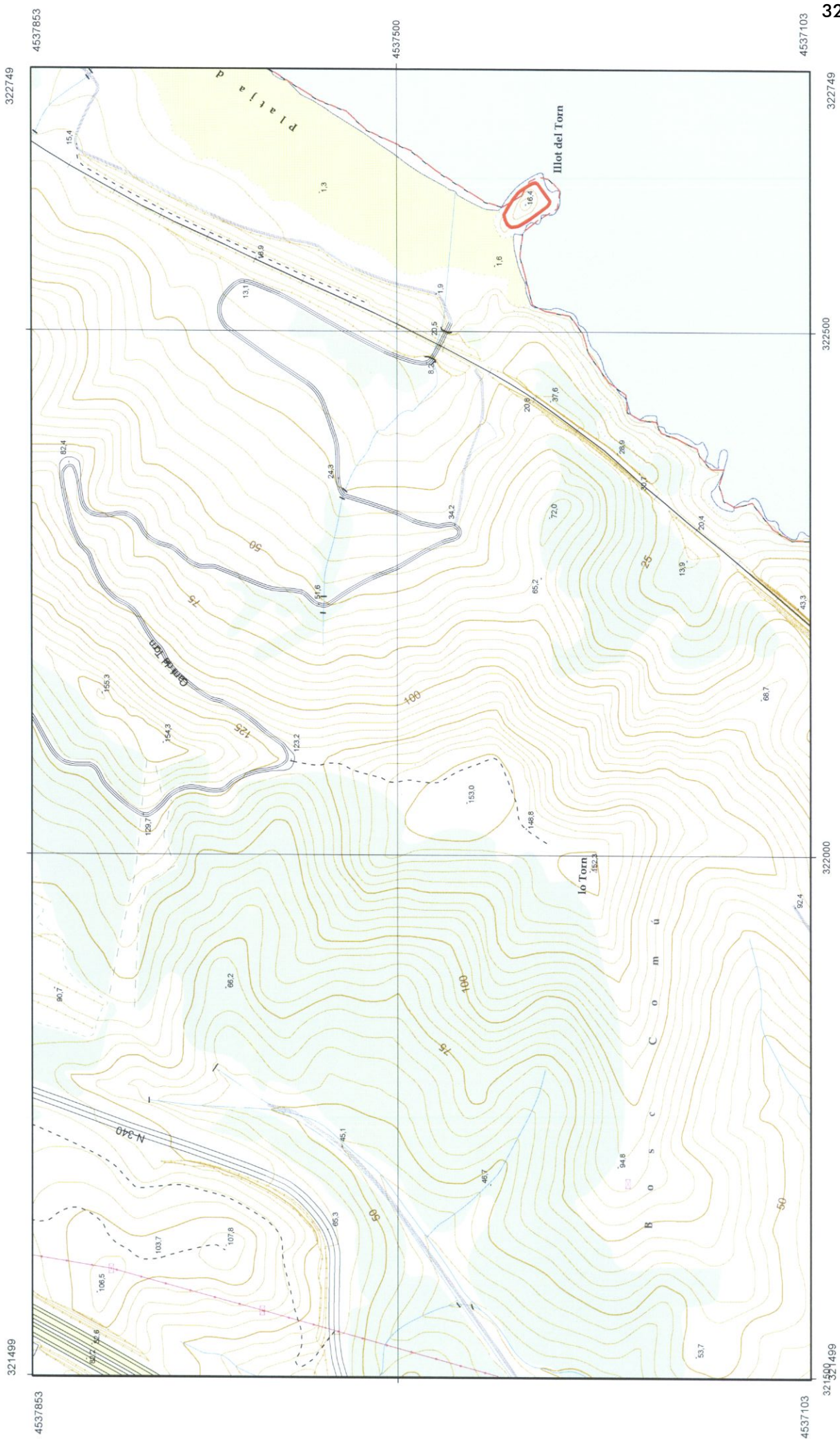

Torre del Torn.

Autor: C.Cuenca/ P. Otiña/ D. Ynguanzo

Data: setembre / 2005

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17891

Nom/s: TURÓ DEL CASTELL

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant
Comarca: Baix Camp

Coordenades UTM: 317.650,00 / 4.543.556,00

Accés: Fàcil

Context: Zona urbana

Petita elevació del terreny dins del poble de Vandellòs. Al costat de la carretera C-233. Prop dels barrancs del Remullà i del Burrià.

Tipus: Lloc d'habitació amb estructures conservades poblat
Assentament militar castell

Cronologia: -650 / -200 Ferro-Ibèric Antic / Ferro-Ibèric Ple
1150 / 1492 Medieval / Medieval

Estat conservació: Regular

Notícies històriques: 2000 / La fase ibèrica del jaciment fou descoberta pels arqueòlegs Jaume Massó i Ester Ramón durant una visita a les restes del castell medieval. /

Descripció: El jaciment es troba a la part superior del Turó del Castell, al vessant meridional del qual hom establí fa poc més de vuit-cents anys la població de Vandellòs. La banda septentrional de la muntanya, lliure de construccions, presenta vessants molt escarpats. Per accedir al jaciment s'han d'utilitzar unes escales retallades a la roca que faciliten l'ascensió des del carrer Amunt. El cim és una superfície aplanada on aflora irregularment la roca. La situació del jaciment és estratègica, amb un control visual perfecte del seu entorn gràcies als seus 282 metres d'alçada sobre el nivell del mar. Al nord del turó es localitza el cementiri municipal, i entre aquest i el turó es situa la variant de la carretera comarcal C-233. Just darrera del cementiri conflueixen el barranc del Remullà i el barranc del Burrià, donant lloc al naixement del riu Llastres.

Les intervencions arqueològiques dutes a terme durant l'any 2000 van permetre documentar un establiment d'època protohistòrica i restes d'una ocupació medieval, aquesta última ja coneguda a partir de la documentació escrita. L'assentament protohistòric tindria unes dimensions reduïdes, i possiblement estava destinat al control de les rutes de circulació de la zona. D'altra banda, en el moment de bastir les estructures medievals posteriors, les restes de l'assentament ibèric haurien estat desmuntades per tal de ser reaprofitades com a material constructiu. Per aquest motiu, de la fase primitiva només s'han conservat petites restes de murs, així, com alguns nivells arqueològics que ocupen depressions de la roca natural no afectades per l'anivellament de l'activitat constructiva posterior. L'àrea ocupada per aquest establiment hauria estat el cim, situat al costat oest del turó. Pel que fa a la datació, esdevé difícil de precisar amb els materials recuperats. Tot i així, les característiques tècniques i formal de la majoria de les ceràmiques i l'absència de càlats situen el lloc en un moment comprès entre la Primera Edat del Ferro i el segle III aC. La segona fase constructiva documentada s'ha datat genèricament a l'edat mitjana. Les evidències arquitectòniques consisteixen en un únic

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

mur perimetral a la part superior del turó que podia respondre a les mateixes necessitats de control del territori que en època ibèrica. D'aquesta estructura només es conserva la part inferior i en alguns trams la fonamentació assentada directament sobre la roca. El tipus d'argamassa del mur, formada per una barreja de calç de poca qualitat, grava i en ocasions terra, sembla característica de l'època medieval. Per altra banda sabem que l'any 1350 Vandellòs ja comptava amb un castell (Bru, 1955), però les restes també podrien pertànyer a alguna torre de defensa o guaita bastida amb anterioritat a aquesta data. L'absència de ceràmiques medievals durant el procés d'excavació dificulta la datació d'aquesta estructura.

Les restes protohistòriques del Turó del Castell completen d'una manera significativa la documentació disponible sobre l'ocupació protohistòrica del Baix Camp, ja que a l'àrea es coneixen poques evidències d'aquest període. El lloc on està situat l'assentament permet definir un petit poblat, la finalitat del qual pot ser el control de les vies de comunicació que des de la costa es dirigien cap a l'interior. Per tant, no és d'estranyar que a l'edat mitjana s'establís un altre assentament al mateix punt, amb caràcter fortificat i amb objectius similars als d'època protohistòrica.

Bibliografia:

BRU, M / Fulls d'història de la vila de Tivissa i del seu territori antic / Tarragona / 1955

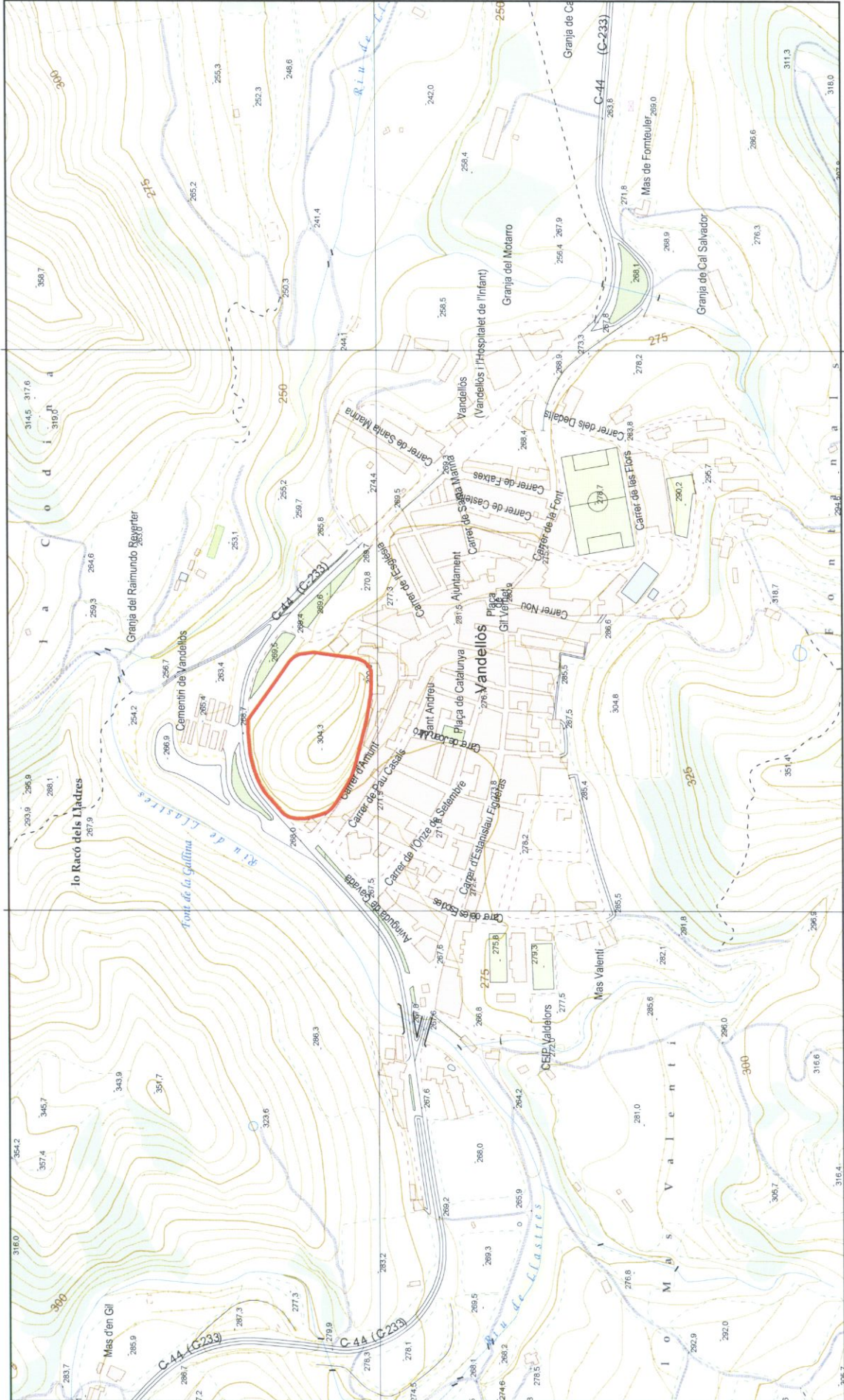

Turó del Castell.

Autor: C.Cuenca/ P. Otiña/ D. Ynguanzo

Data: setembre / 2005

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17893

Nom/s: CORRALETS, LOS

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant
Comarca: Baix Camp

Coordenades UTM: 323.700,00 / 4.539.950,00

Accés: Fàcil

Context: Explotació agropecuària

Al costat de l'autopista Barcelona-València. En uns terrenys abancalats amb plantació d'oliveres i arbres fruiters diversos. Pròxim al barranc de la Porrassa.

Tipus: Varis desconegut

Cronologia: -218 / 476 Romà / Romà Baix Imperi

Estat conservació: Dolent

Notícies històriques: 2000 / Jaciment localitzat durant una prospecció arqueològica superficial motivada per obres a la via fèrria. /

Descripció:

S'accedeix al jaciment des del nucli urbà de l'Hospitalet de l'Infant. S'ha de seguir el carrer Via Augusta en direcció Coll de Balaguer i passada la urbanització Arenal, en arribar a la segona rotonda s'ha d'agafar la carretera de la dreta, que s'ha de seguir fins a la primera cruïlla. En aquesta cruïlla s'agafa novament la carretera de la dreta que ens portarà directament al camí del Corralet, on es troba el jaciment, delimitat per l'autopista A7, el camí de los Corralets i el carrer Via Augusta.

Durant les tasques de prospecció de la duplicació de la línia fèrria València-Tarragona, subtram Vandellòs-Cambrils, va ser possible localitzar una concentració de materials ceràmics d'època romana en superfície a la partida de Los Corralets. Aquests materials no van ser especificats ni descrits a la memòria de prospecció presentada a la Generalitat de Catalunya. Durant les tasques d'actualització de la Carta Arqueològica del Baix Camp l'any 2005 es varen visualitzar unes escasses restes ceràmiques en superfície. Aquestes restes consistien bàsicament en fragments de material constructiu, tègules i alguns fragments informes, presumiblement d'àmfores. Per contra, no es va observar cap tipus d'estructura d'època antiga.

Els escassos fragments ceràmics visualitzats, sense un estudi aprofundit, no permeten precisar la cronologia del jaciment dins l'ampli ventall de segles de la cultura romana.

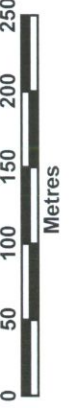
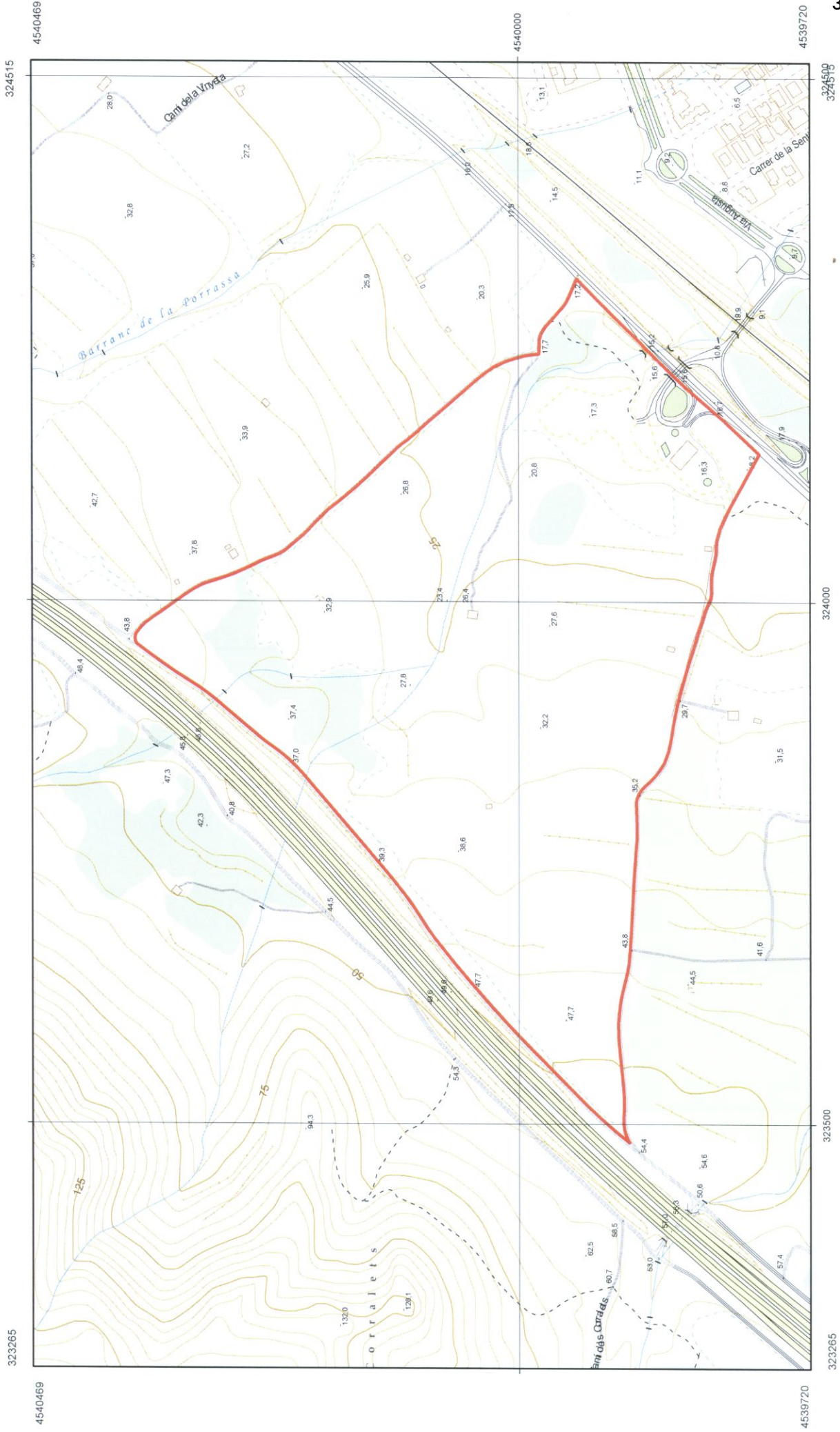

Jaciment dels Corralets.

Autor: C.Cuenca/ P. Otiña/ D. Ynguanzo

Data: setembre / 2005

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17894

Nom/s: MALA SET

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Coordenades UTM: 319.850,00 / 4.535.180,00

Accés: Fàcil

Context: Explotació agropecuària

En una zona de terreny en part abançalada, amb alguna olivera i altres arbres fruiters. Al costat de la línia fèrria i l'autopista A7.

Tipus: Varis desconegut

Cronologia: / Desconeguda /

Estat conservació: Desconegut

Notícies històriques: 2000 / Jaciment localitzat durant una prospecció arqueològica superficial motivada per obres a la via fèrria. /

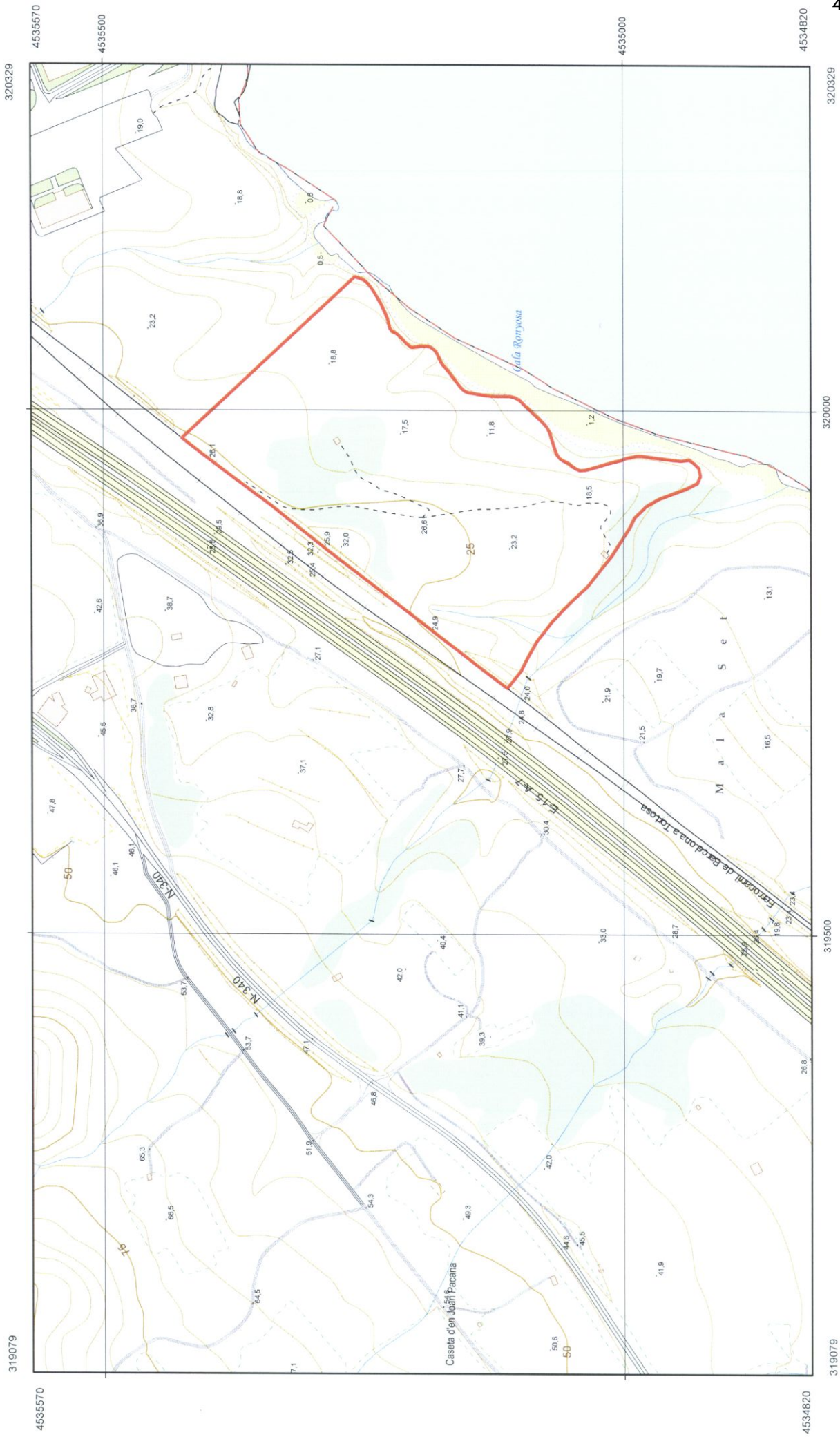
Descripció:

Al jaciment es pot accedir des de la mateixa platja de l'Almadrava, seguint el camí que porta al pont soterrat per creuar la línia fèrria i l'autopista o bé des de la carretera N-340. Poc després del punt kilomètric 1121 surt una carretera que mena fins al càmping La Masia. En arribar al càmping s'ha de seguir per la carretera de l'esquerra que porta directament al jaciment. El jaciment es localitza entre la línia fèrria València-Tarragona, els punts kilomètrics 288 i 289 de l'autopista A7, el càmping La Masia i la platja de l'Almadrava.

Durant les tasques de prospecció de la duplicació de la línia fèrria València-Tarragona, subtram Vandellòs-Cambrils (Baix Camp) realitzades l'any 2000 va ser possible localitzar, segons la memòria presentada, "una estructura indeterminada formada per pedres disposades en sentit circular". Al voltant de la estructura es varen documentar diversos fragments ceràmics "d'època possiblement antiga". A la memòria de la prospecció no hi ha cap estudi dels materials ni descripció dels mateixos.

En funció d'aquestes dades tant poc concises no es pot establir cap cronologia concreta per al jaciment. La relativa proximitat d'aquest punt d'interès arqueològic amb el jaciment de l'Almadrava (a uns 500 m de distància), amb materials d'època àrab, porta a considerar la possibilitat de que es pugui tractar del mateix jaciment, o si més no que ambdós jaciments estiguin d'alguna manera relacionats.

319079

320329

4535570

4535570

4534820

4535000

319079

320329

4534820

4535000

319079

320329

4534820

4535000

319079

320329

4534820

4535000

319079

320329

4534820

4535000

319079

320329

4534820

4535000

319079

320329

4534820

4535000

319079

320329

4534820

4535000

319079

320329

4534820

4535000

319079

320329

4534820

4535000

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17896

Nom/s: MOLA DEL GENESSIES

Municipi: Tivissa

Comarca: Ribera d'Ebre

Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant
Baix Camp

Coordenades UTM: 313.756,00 / 4.543.211,00

Accés: Difícil

Context: Terreny erm

Al cim de la Mola del Genessies, en un terreny muntanyenc amb escassa vegetació de matolls.

Tipus: Lloc d'habitació amb estructures

Cronologia: 1400 / 1999 Medieval Baixa Edat Mitjana / Segles XVIII-XX

Estat conservació: Dolent

Notícies històriques: 2002 / Jaciment descobert per membres del Centre Excursionista de Reus. /

Descripció:

S'accedeix al jaciment per la carretera C-44 de Vandellòs a Tivissa. En arribar a Gavadà s'ha d'agafar el camí del mateix nom que es troba pavimentat. A uns 100 metres de la cruïlla de la carretera C-44 amb el Camí de Gavadà es troba el Mas del Genessies, des d'on surt el camí de la Mola del Genessies (Coll del Rourar). Dos cents metres més enllà hi ha la cruïlla dels camins de la Mola del Genessies i el Barranc de Jovarà. Seguirem el Camí de la Mola del Genessies fins la cim d'aquesta mola, on es troba el jaciment.

A la cim altiplanat de la Mola del Genessies es pot observar una important concentració d'estructures, la majoria d'elles de planta quadrada o rectangular, sense compartimentar en la majoria dels cassos. Aquestes habitacions es troben construïdes amb pedres de tamany mitjà i gran, molt erosionades degut a la continua exposició a l'aigua de pluja i els forts vents que es registren a la zona. Des d'aquest punt és té una magnífica vista d'una gran part del Baix Camp, el Priorat i la Ribera d'Ebre.

Durant actualització de la Carta Arqueològica del Baix Camp duta a terme l'any 2005 va ser possible documentar la presència de fragments de ceràmica comuna a torn, ceràmiques vidrades fortament erosionades i ceràmica vidrada melada. Aquest conjunt de materials no permet precisar una cronologia exacte per aquest jaciment, però permet proposar una cronologia "post quem" fundacional del 1400. Per la seva posició estratègica, no es pot descartar que l'indret hagi estat refugi en època de les guerres carlines o durant la guerra civil espanyola.

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

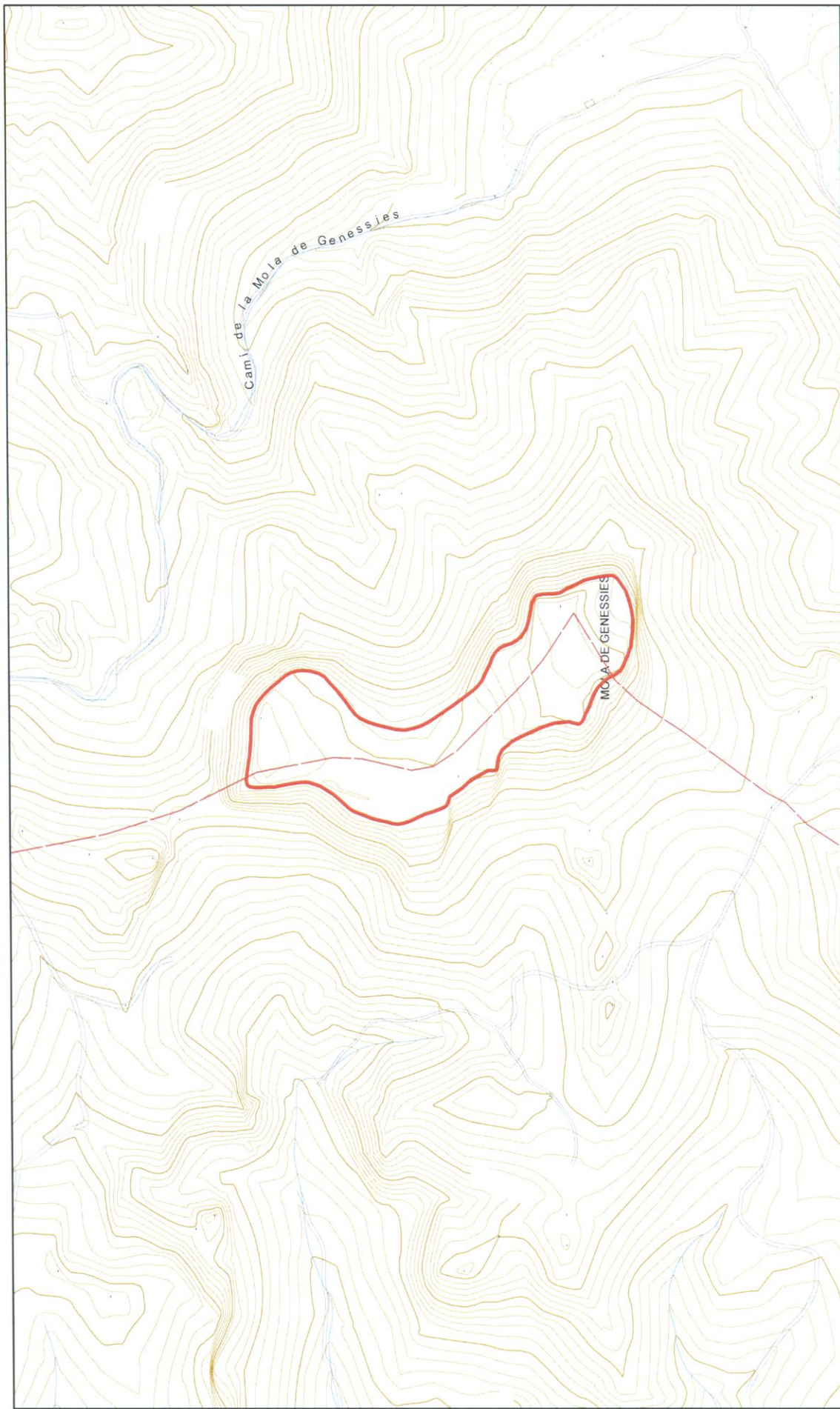

Vista general del jaciment.

Autor: C. Cuenca; P. Otiña; D. Ynguanzo

Data: 2005

Dades del jaciment: 17956

Nom/s: COVA DE'N CARLES

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Context: Terreny erm

Abric en un cingle rodejat de matolls i pins.

Tipus: Cova natural amb representació gràfica pintura

Cronologia: -5500 / -650 Neolític / Bronze

Estat conservació: Dolent

Protecció: Altres, Dins àrea PEIN de Muntanyes de Tivissa Vandellòs. Incoat BCIN, Declarat zona arqueològica. Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español ; Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català, R-I-55-0333.

Notícies històriques: 1922 / La cova fou descoberta l'any 1922 durant una expedició liderada per Pere Bosch Gimpera i Josep Colominas. Aquesta expedició era la continuació d'una efectuada l'any anterior i que havia permès la descoberta d'altres conjunts d'art rupestre a la zona. /

Descripció: No molt lluny de la Cova de l'Escoda s'obre la Cova d'en Carles, descoberta l'any 1922 durant una expedició liderada per Pere Bosch Gimpera, Josep Colominas i el dibuixant Josep Malberti. Es tracta d'una balma de dimensions reduïdes amb una concentració de restes de pigment de diferent tonalitat. A l'anuari de l'Institut d'Estudis Catalans es fa referència a la cova on "no foren descobertes sinó unes taques de color, restes de pintures destruïdes per l'acció del temps i les formacions estalagmítiques" (BOSCH GIMPERA; COLOMINAS, 1931: 3). Més recentment, altres investigadors hi han distingit un cérvol o una cabra de formes naturalistes en molt mal estat de conservació. També el cos fragmentat d'una figura humana, possiblement un arquer, així com franges verticals de pintura i altres formes que, sense un consens definitiu, s'han associat amb la pintura de tradició esquemàtica (ALONSO; GRIMAL, 1989: 16).

Bibliografia: ALONSO TEJADA, A.; GRIMAL, A / Els pintors prehistòrics de Vandellòs / Vandellòs / 1989
 BOSCH GIMPERA, P.; COLOMINAS, J / Pintures i gravats rupestres / Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans / Barcelona / 1931 / VII (1921-1926)

Notes: Malauradament no existeix cap tipus de documentació gràfica ni fotogràfica d'aquestes pintures, que no van ser inventariades durant l'elaboració del Corpus de Pintures Rupestres de Catalunya realitzat per la Generalitat durant els anys 90 del segle XX.

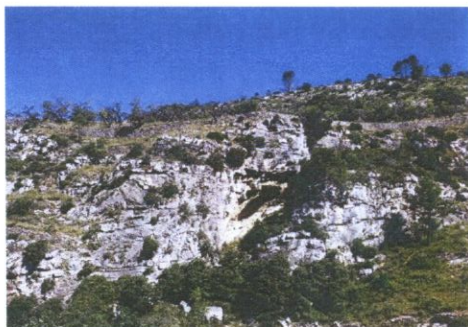

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Vista de la Cova d'en Carles.

Autor: Anna Alonso; Alexandre Grimal

Data: 1989

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17244

Nom/s:

CALAFAT I

CAHI

Municipi:

Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca:

Baix Camp

Context:

Subaquàtic. Fons marí

Punta de Calafat

Tipus:

Subaquàtic. Varis desconegut

Cronologia:

/ Desconeguda /

Notícies històriques:

Espoli. /

Dóna notícia: Walfida Perez, Carlos (Bus del Port). /

Descripció:

Davant la zona dita Punta de Calafat han estat extrets diferents materials arqueològics que desconeixem. Les dades que tenim no són massa precises. Vaixell: Cep de plom. Càrrega: Àmfores s/c.

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17245

Nom/s: CAP DEL TERM
CPH

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Context: Subaquàtic. Fons marí
Cap del Term

Tipus: Subaquàtic. Altres. Element aïllat

Cronologia: / Desconeguda /

Notícies històriques: Dóna notícia: Walfida Perez, Carlos (Bus del Port). /

Descripció: Recuperació d'una àmfora incompleta. No tenim cap altra dada sobre el jaciment. Càrrega: Àmfora s/c.

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17246

Nom/s: L'HOSPITALET
LHH

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Context: Subaquàtic. Fons marí

Tipus: Subaquàtic. Altres

Cronologia: / Desconeguda /

Descripció: Àncora almirallat trobada en aigües del terme municipal de L'Hospitalet de l'Infant i emplaçada actualment en el port esportiu de l'Hospitalet.

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17247

Nom/s:

ÀNCORA DE SANTA RITA

ASL

Municipi:

Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca:

Baix Camp

Context:

Subaquàtic. Fons marí

Tipus:

Subaquàtic. Altres. Àncora

Cronologia:

1790 / 1999 Segles XVIII-XX /

Descripció:

Només sabem que es tracta d'una àncora. No es tenen més dades.

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17248

Nom/s: FARALLONS DE L'ENRAMADA

FEL2

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Context: Subaquàtic. Fons marí

Tipus: Subaquàtic. Altres. Àncora

Cronologia: 1790 / 1999 Segles XVIII-XX /

Descripció: Era una àncora de l'Hospitalet de l'Infant que estava enfonsada. Segons informa Montañá ja no hi és actualment.

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17249

Nom/s:

L'ÀNCORA DEL PUNTASCO

APL

Municipi:

Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca:

Baix Camp

Context:

Subaquàtic. Fons marí

El Puntasco

Tipus:

Subaquàtic. Altres. Àncora

Cronologia:

1790 / 1999 Segles XVIII-XX /

Descripció:

Només se sap que es tracta d'una àncora que es troba en aigües de Vandellòs. No es tenen més notícies.

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17250

Nom/s: L'HOSPITALET I

HOIL

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Context: Subaquàtic. Fons marí

L'Hospitalet de L'Infant

Tipus: Subaquàtic. Varis desconegut

Cronologia: -218 / 476 Romà /

Notícies històriques: Parcialment espoliat. /
Descobridors: Josep R. Lorente i Carles García Gutiérrez. /
Donen notícia de la troballa: Josep Jordana i Jaume Massó. /

Descripció: A dues milles de la costa es varen localitzar diferents fragments d'àmfores s/c, i un cep de plom de grans dimensions. Aquestes informacions daten de 1979. Vaixell: cep de plom. Càrrega: Àmfores s/c. Sediments: Sorra i cascall.

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17251

Nom/s: ROCA DE L'ESTACIÓ

REL1

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Context: Subaquàtic. Fons marí

Tipus: Subaquàtic. Altres. Àncora

Cronologia: 1790 / 1999 Segles XVIII-XX /

Descripció: Només se sap que és una àncora a unes 2 milles davant de la costa de l'Hospitalet.

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17252

Nom/s: VAPOR DE CAL PALLEJÀ
VCL

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca: Baix Camp

Context: Subaquàtic. Fons marí
Roques de Cal Pallejà

Tipus: Subaquàtic. Derelictes
Subaquàtic. Altres. Fustes

Cronologia: 1790 / 1999 Segles XVIII-XX /

Descripció: Només se sap, a partir de les dades de Montaña (1991), d'un submarí alemany enfonsat durant la 1a Guerra Mundial.

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades del jaciment: 17253

Nom/s:

CALA RONYOSA

CRV

Municipi:

Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant

Comarca:

Baix Camp

Context:

Subaquàtic. Fons marí

Cala Ronyosa

Tipus:

Subaquàtic. Altres

Cronologia:

/ Desconeguda /

Notícies històriques:

Dóna notícia: Xavier Llambrich. /

Descripció:

El pare d'en Xavier Llambrich va comentar que havia vist com s'extreien àmfores d'un aflorament rocós de Cala Ronyosa.

INVENTARI DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DE CATALUNYA

Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp)

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades de l'element: 485

Nom: HOSPITAL PER A VIANANTS DE L'HOSPITALET DE L'INFANT

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp) Agregat:
Hospitalet de l'Infant

Coordenades UTM: 325.291,38 / 4.540.138,98

Accés: Fàcil

Època/ques: XIV

Estil/s: Gòtic

Conservació:

Global: Mitjà

Materials: Pedra

Ús original: Serveis sanitat - Hospital

Ús actual: En desús - En desús

Protecció: BCIN - Monument històric, Núm. Registre: 417-MH - MH //
Registre estatal: R-I-51-6774 (Decret 22/04/1949, BOE
05/05/1949)

Descripció: L'hospital de l'infant Pere era un notable edifici gòtic, de planta quadrada (54,43 m. de costat), centrat per un pati i protegit per muralles d'una alçada mitjana de 11,70 m. Al centre dels murs N i S, s'hi alçaven sengles torres. Segons algunes opinions, n'ha havia una a cada angle. La porta d'accés, única, sembla que era a la base de la torre septentrional. Actualment resten gran part dels murs - fets de paredat de pedra amb morter de calç i sorra, i de carreus als angles-, la torre amb els seus merlets, que centra el llenç de mur septentrional i l'àmbit del pati interior, ara plaça al voltant de la qual s'han anat fent, des del segle passat, petites cases de caire senzill. També queden alguns arcs apuntats diafragmàtics al sector W. Se sap que la capella era situada a l'ala de llevant, sector ara enderrocat i ocupat per edificis moderns. El conjunt, que necessita obres de neteja i de consolidació urgents, és encara imponent.

Notícies històriques: L' antic hospital per a vianants que l'any 1344 l'Infant Pere, fill de Jaume II, fundà al N del Coll de Balaguer, equidistant de Tarragona i de Tortosa, en el camí de Barcelona a València, fou l'origen de l'actual poble de l'Hospitalet de l'Infant. Sovint, hom l'ha confós amb l'hospital que, anys enrera, cap al 1308 o 1309, havia fundat la reina Blanca d'Anjou, mare de l'infant Pere, al lloc del Perelló. D'aquest hospital, no en queda rastre.

Bibliografia: Català Roca, Pere / Els castells catalans / Rafael Dalmau ed. / Barcelona, 1973
FORT / El trànsit pel Coll de Balaguer / Barcelona, 1974
L'Hospitalet de l'Infant / Barcelona, 1979

Generalitat de Catalunya
 Departament de Cultura
 i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Vista general de l'hospital.
 Autor: Pere Català i Roca
 Data: juny / 1962

Vista de les restes dels murs de l'hospital.
 Autor: Pere Català i Roca
 Data: juny / 1962

Vista de les restes dels murs de l'hospital.
 Autor: Pere Català i Roca
 Data: juny / 1962

325938

324687

4540465

4540465

4540000

4539715

4539715

324687

325000

325500

325938

0 50 100 150 200
Metres

Nom: HOSPITAL PER A VIANANTS DE L'HOSPITALET DE L'INFANT
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

60

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades de l'element: 9704

Nom: ESGIÉSIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp)

Adreça: c/ de l'Església

Coordenades UTM: 317.765,34 / 4.543.453,04

Accés: Fàcil

Època/ques: XVIII

Estil/s: Barroc

Conservació:

Global: Mitjà

Entorn immediat: Mitjà

Entorn proper: Mitjà

Sectors: Estructures portants i/o murs - Bo
Façanes - Mitjà
Acabats interiors - Mitjà
Cobertes - Bo

Materials: Paredat

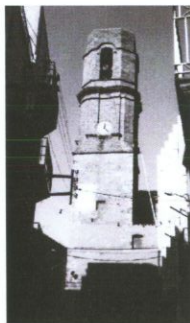
Pedra

Ús original: Culte - Parròquia

Ús actual: Culte - Parròquia

Descripció: Església barroca força ben conservada. Edifici de paredat i carreu, d'una nau amb capelles laterals comunicades. Nau amb volta de canó amb llunetes; capelles amb volta d'aresta; creuer amb cúpula.

Notícies històriques: Esglèsia que havia estat sufragània de la parròquia de Tivissa, esmentada ja el 1350. L'edifici actual fou començat el 1773. Adquirí la categoria de parròquia independent el 1786.

Vista del campanar de l'església.

Autor: Manuel Jaume Massó

Data: 1982

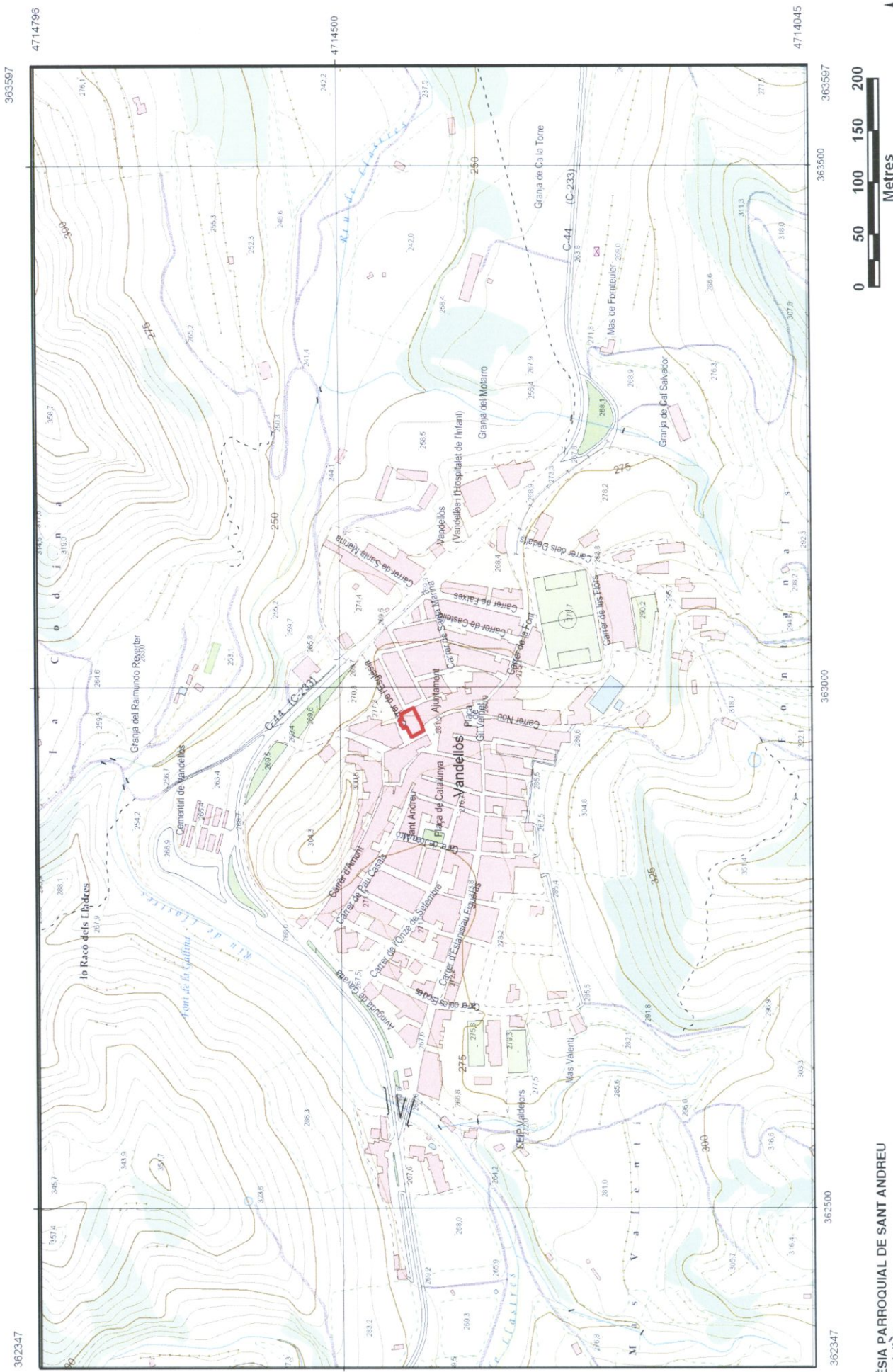

Vista lateral de la façana frontal de l'església.

Autor: Manuel Jaume Massó

Data: 1982

362347

4714796

4714796

362347

4714045

4714045

363597

363597

Nom: ESGLESIA PARROQUIAL DE SANT ANDREU
 Municipi: Vandellòs
 Comarca: Baix Camp
 Escala: 1:5.000

362347 4714796 363597 4714796

4714045 362347 363000 363597 4714045

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades de l'element: 9705

Nom: TORRE DE LA CASA LA TORRE
Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp)
Adreça: Pl. del Doctor Gil-Vernet, 16
Coordenades UTM: 317.791,12 / 4.543.397,50
Accés: Fàcil
Època/ques: XV
 XVI
Estil/s: Obra popular
Conservació:
Global: Mitjà
Entorn immediat: Mitjà
Entorn proper: Mitjà
Sectors: Estructures portants i/o murs - Bo
 Façanes - Mitjà
 Cobertes - Mitjà
Materials: Pedra
Ús original: Defensiva - Torre de defensa
Ús actual: Habitatge

Protecció: BCIN - Monument històric, Núm. Registre: 4063-MH

Descripció: Torre de planta quadrada amb galeria superior correguda que es troba envoltada per una casa situada a la part antiga de la vila. La torre, que fa 4 x 3 metres de base i 12 metres d'alçada, és obra de paredat amb còdols i reforços de carreu. La construcció podria datar dels segles XV i XVI, aprofitant elements anteriors d'altres edificacions, com ara els permòdols que devien constituir la base dels matacans. Presenta diverses modificacions i reparacions d'èpoques posteriors. Aquesta finca és actualment la casa pairal dels metges Gil Vernet.

Notícies històriques: Antiga torre de defensa, possiblement del segle XIV, aprofitada per a construir una casa que porta a la façana la data de 1877. A l'edat mitjana, el terme del castell de Rivissa comprenia tot l'antic territori de Rivissa, com hom hi assenyala les fortaleses del Coll de Balaguer, l'Hospitalet, Vandellòs, Llaberia, Banyoles i Sant Blai. L'Infant Pere d'Aragó, comte de Prades, el 1350 expedí un decret declarant els veïns de Vandellòs exempts de l'obligació de treballar a les muralles de Tivissa. A les darreries del segle XVIII es troben assignades a la senyoria del Duc de Cardona, amb el nom de baronia d'Entença, diverses poblacions entre les quals es troben Vandellòs i Tivissa.

Generalitat de Catalunya
 Departament de Cultura
 i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Vista de la torre.
 Autor: Pere Català i Roca
 Data: abril / 1962

Vista de la torre.
 Autor: Pere Català i Roca
 Data: abril / 1962

Vista de la casa i la torre
 Autor: DGPC
 Data: agost / 1995

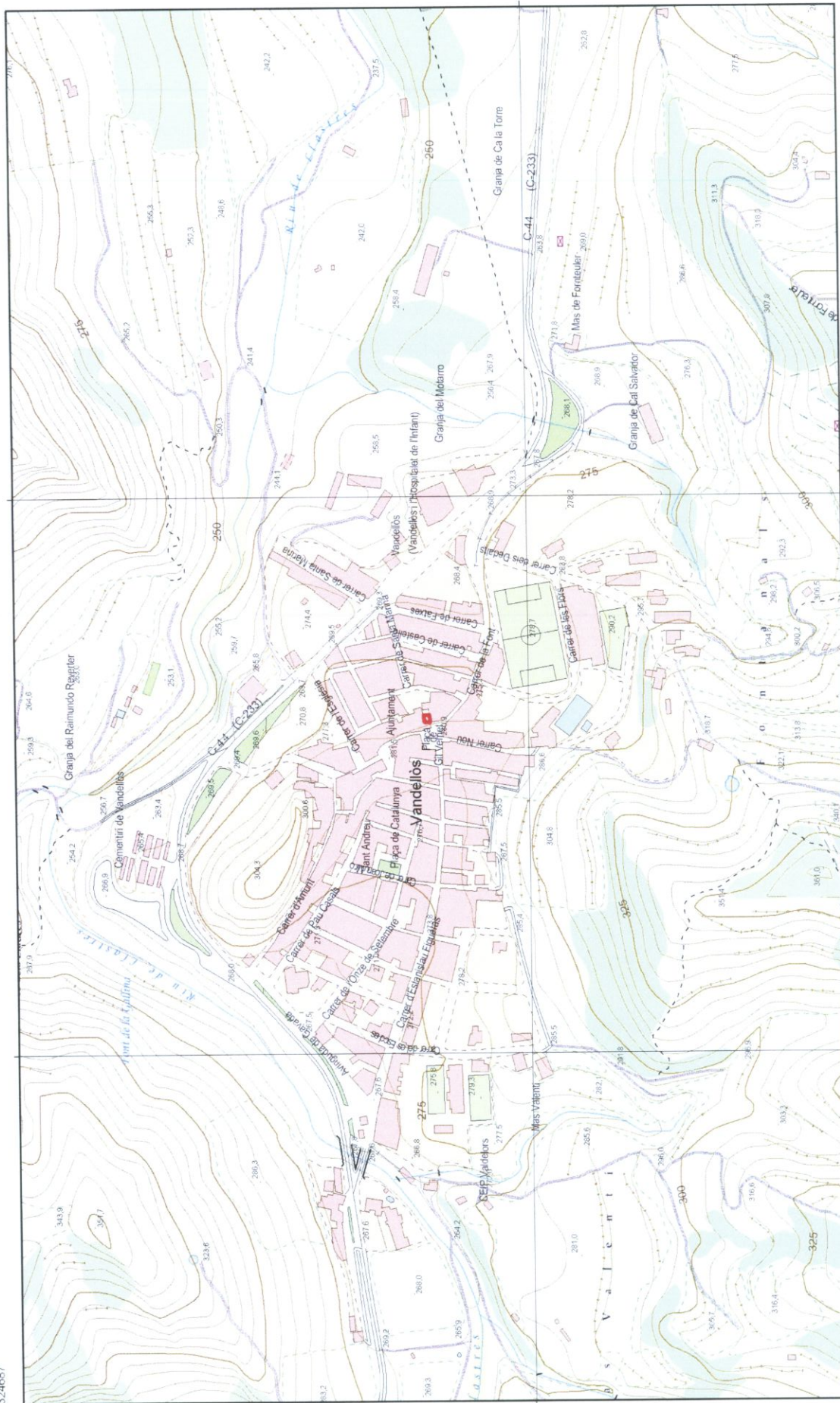

Vista de la torre
 Autor: Pere Català Roca
 Data: 1984

325938 4540465 4540000 4539715

325938 325500 325000 324687 4540465 4540000 4539715

Nom: CASA LA TORRE
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

325938

324687

4540465

4540465

4540000

4539715

324687

325500

325000

325938

Metres

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

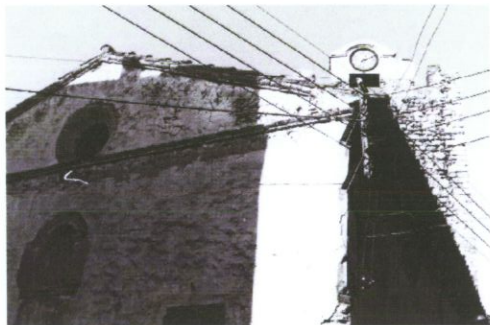
Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades de l'element: 9707

Nom:	ESGLÉSIA DE SANT JAUME
Municipi:	Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp) Agregat: Masriudoms
Adreça:	Pi. Snt Jaume, 7
Coordenades UTM:	322.223,67 / 4.543.396,57
Accés:	Fàcil
Època/ques:	XIX
Estil/s:	Obra popular
Conservació:	
Global:	Bo
Entorn immediat:	Bo
Entorn proper:	Mitjà
Sectors:	Estructures portants i/o murs - Bo Façanes - Mitjà Acabats interiors - Bo Cobertes - Bo
Ús original:	Culte - Església
Ús actual:	Culte - Església
Descripció:	Església senzilla de paredat i arrebossada d'una sola nau amb volta de canó. El campanar és una antiga torre de defensa amb matacà, reaprofitada, amb la sagristia a sota.

Notícies històriques: Església bastida cap el 1820, aprofitant com a campanari una antiga torre que data probablement del segle XVI. Sufragània de la parròquia de Vandellós, en èpoques anteriors hauria depengut de la de Tivissa. La torre segurament fortificava el camí a Vandellós a l'època de les incursions berberisques a la costa. El camí fou construït per la ciutat de Barcelona per a comunicar la llotja de Miramar (actual terme de Mont-Roig) a Mora-Tivissa, pel transport del blat d'Aragó.

Vista superior de la façana frontal de l'església.

Autor: Manuel Jaume Massó
Data: 1982

Vista de la porta d'accés a l'església.

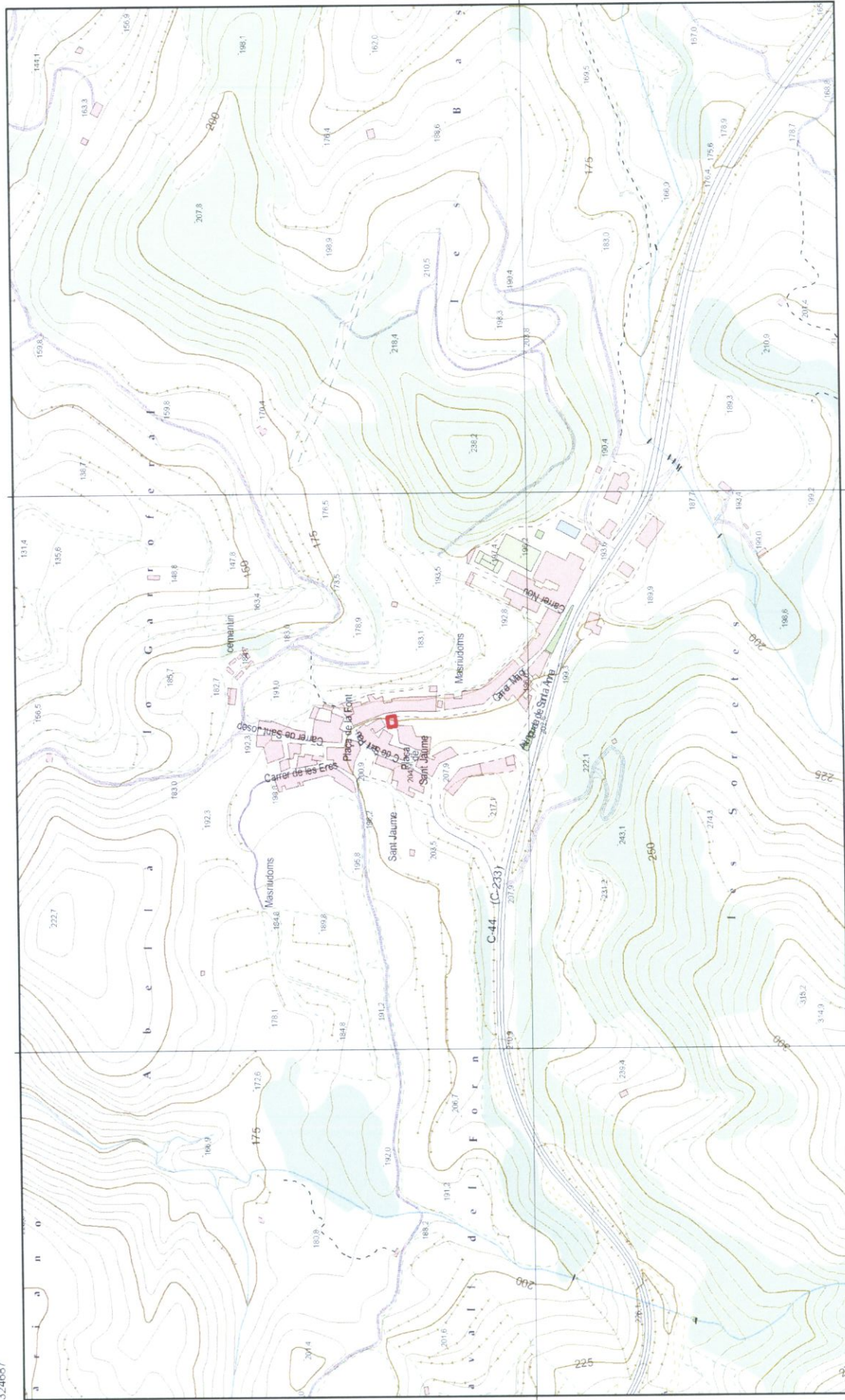
Autor: Manuel Jaume Massó
Data: 1982

324687

4540465

4540465

325938

4539715

324687

325500

4539715

Nom: L'ESGLÉSIA DE SANT JAUME
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades de l'element: 9709

Nom: ESSLÉSIA SUFRAGÀNIA DE SANT PERE
Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp)
Adreça: Pl. de l'Església (abans de Joan XXIII)
Coordenades UTM: 325.400,67 / 4.540.044,06
Accés: Fàcil
Època/ques: XX Mitjan
Conservació:

Global: Bo
Entorn immediat: Bo
Entorn proper: Bo
Sectors: Estructures portants i/o murs - Bo
Façanes - Bo
Acabats interiors - Bo
Cobertes - Bo

Materials: Maó
Ciment

Ús original: Culte - Sufragània

Ús actual: Culte - Sufragània

Descripció: Edifici de recent construcció, de concepció moderna i funcional. Planta rectangular, d'una sola nau. Obra de maons i ciment. Façana de línies rectes, superfícies planes i elevades. La coberta, a dues vessants, de secció rectangular ressaltada per una mena de gran marc que enquadra la porta i el punt més alt, coronat per una creu estilitzada (element que es repeteix en la decoració lateral), amb una gran obertura vidriada en el centre, que conforma un pentàgon apuntat al cel. A la dreta, uns metres separat de l'edifici, es troba el campanar, estilitzat fins al punt de reduir-se a una llarga agulla, que porta prop del cim una obertura amb tres campanes en vertical. L'interior, de sostre alt, és parets llises amb reboç blanc.

Notícies històriques: El 1851 s'atorgà a l'Hospitalet la parroquialitat, sota l'advocació de Sant Pere, i la parròquia es va instal·lar a la capella de l'antic hospital, que datava del segle XVI. Sobre aquesta capella, l'infant Pere, el fundador, retingué per a ell i els seus successors al comtat de Prades el dret de patronat sobre la institució, o nomenament dels preveres que havien de regir, dret que es mantingué fins a temps ben recents. La capella comptava amb una espadanya, i en ella hom practicà el servei parroquial tota la resta del segle XIX i el primer quart del XX. El 1924 fou notablement ampliada, però a la dècada de 1950 s'enderrocà aquesta part de l'hospital. L'edifici actual, d'estil contemporani, es troba molt a prop de l'hospital, però ja dins de la zona de l'eixample del poble.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Vista general de l'església.
Autor: Manuel Jaume Massó
Data: 1983

Vista frontal de l'església.
Autor: Manuel Jaume Massó
Data: 1983

Nom: ESGLESIA SUFRAGÀNIA DE SANT PERE
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

3259338
4540465
324687
4540465
4540000
4539715
3259338
3255000
324687
3250000
4539715

Nom: ESGLESIA SUFRAGANIA DE SANT PERE
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

Generalitat de Catalunya
 Departament de Cultura
 i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades de l'element: 9716

Nom:	CAL FERRER NOU Capella de Sant Martí de Porres
Municipi:	Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp)
Adreça:	Gavadà
Coordenades UTM:	313.989,40 / 4.541.538,98
Època/ques:	XVI XX
Estil/s:	Renaixement - Popular
Conservació:	
Global:	Bo
Entorn immediat:	Bo
Entorn proper:	Mitjà
Sectors:	Estructures portants i/o murs - Bo Façanes - Bo Acabats interiors - Mitjà Cobertes - Bo
Materials:	Pedra
Ús original:	Agropecuària - Masia
Ús actual:	Habitatge - Segona residència
Descripció:	Mas conformat en successives reformes i ampliacions, en un conjunt d'edificis de planta rectangular adaptats a l'aterament de la muntanya. Havia estat habilitat com a residència d'estiu. Obra de paredat, amb cobertes a dues vessants. Té adossada una capella construïda en l'interior d'una torre bastida en paredat, rematada per merlets. Tant aquests com la forma apuntada de la porta -fals arc- i una llarga finestra en forma d'espitllera han estat força restaurats imitant l'estil medieval que, de tota manera, semblaria la readaptació d'una primitiva torre de defensa preexistent -probablement del segle XVI, com la que es troba en ruïnes més amunt de la muntanya- de la qual el pis superior s'hauria refet totalment.
Notícies històriques:	Gavadà, actualment abandonat, amb només quatre habitatges útils l'any 1970, havia arribat a tenir 123 habitants l'any 1900 i no va arribar mai a tenir església ni cementiri propis. L'actual propietari de Cal Ferrer Nou, hi fèu importants obres de rehabilitació l'any 1972, segons consta a la façana, entre les quals destaca la capella dedicada a Sant Martí de Porres, d'advocació moderna. La zona ha estat afectada posteriorment per un incendi que va afectar greument els boscos de l'entorn del poble i el mas.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

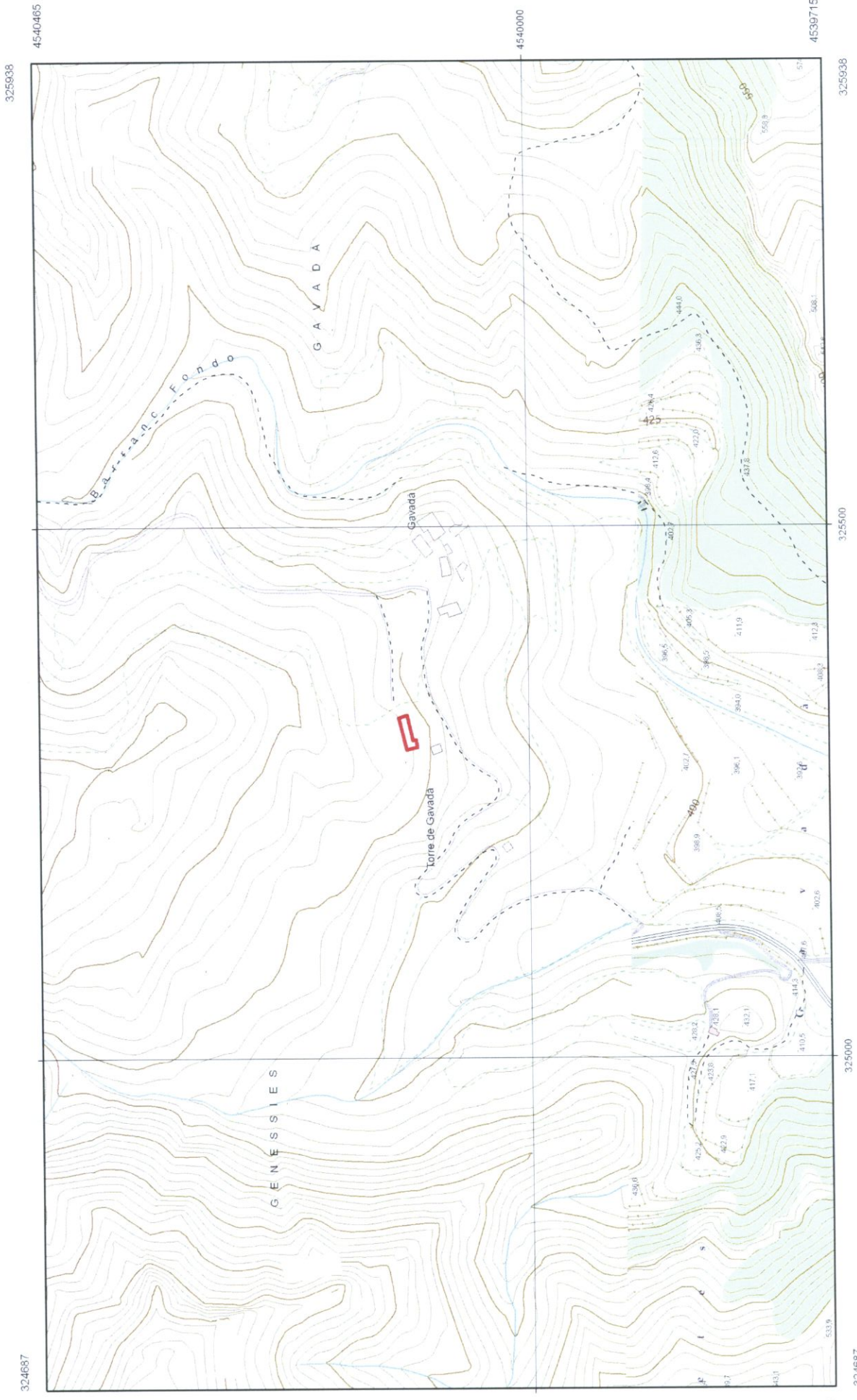

Vista general de la capella i el seu entorn.
Autor: Manuel Jaume Massó
Data: 1984

Vista de la torre de la capella.
Autor: Manuel Jaume Massó
Data: 1984

324687 4540465 325938 4539715

Nom: CAL FERRER NOU
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

325938

4540465

4540000

4539715

325938

Metres

325500

325000

324687

4539715

324687

4540465

Nom: CAL FERRER NOU
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades de l'element: 9717

Nom: MAS DE GENESSIES

Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp)

Adreça: Genessies

Coordenades UTM: 314.791,56 / 4.542.962,19

Accés: VTT

Època/ques: XVI

Estil/s: Renaixement - Popular

Conservació:

Global: Mitjà

Entorn immediat: Mitjà

Entorn proper: Mitjà

Sectors: Estructures portants i/o murs - Mitjà
Façanes - Mitjà
Acabats interiors - Mitjà
Cobertes - Mitjà

Materials: Paredat
Maó
Pedra
Teula

Ús original: Agropecuària - Masia

Ús actual: Agropecuària - Masia

Descripció: Gran masia amb un conjunt d'edificis resultants de successives reformes i ampliacions. Obra antiga de paredat amb afegitons moderns en maó. En destaca una torre bastida de paredat amb la base atalusada i el material, pedres i argamassa, distribuït en filades. Les cobertes del mas, amb teules, són adues vessants. L'entorn va ser afectat per un gran incendi que va destruir un gran radi de la superfície boscosa de la contrada.

Notícies històriques: El propietari del Mas de "Genexies", Joan Jardí contractà l'any 1584 la construcció d'una torre amb el mestre d'obres Joan Bosch i el seu gendre, de Tivissa, pel preu de 90 lliures i dues fanegues de faves. Segons el contracte escrit, l'obra a bastir "ha de ser de quatre cantons de vint-i-quatre pams de cantó a cantó, i dita torre ha de tenir les parets de cinc pams de gros fins a la primera volta... i de la tercera volta en amunt fins al principi dels pilans han de ser parets de dos pams i mig... i han de fer un pont de la casa a la torre cobert de volta d'alçada d'un home amb sos dos portals i més s'han les fer les garites i espitlleres". Es va acabar de construir l'any 1588. Actualment es conserva molt defigurada i adossada al mas.

Bibliografia: O'CALLAGHAN, R. / Anales de Tortosa / , 1895
MARIUS BRU, F. / Full d'Història de la Vila de Tivissa i del seu

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

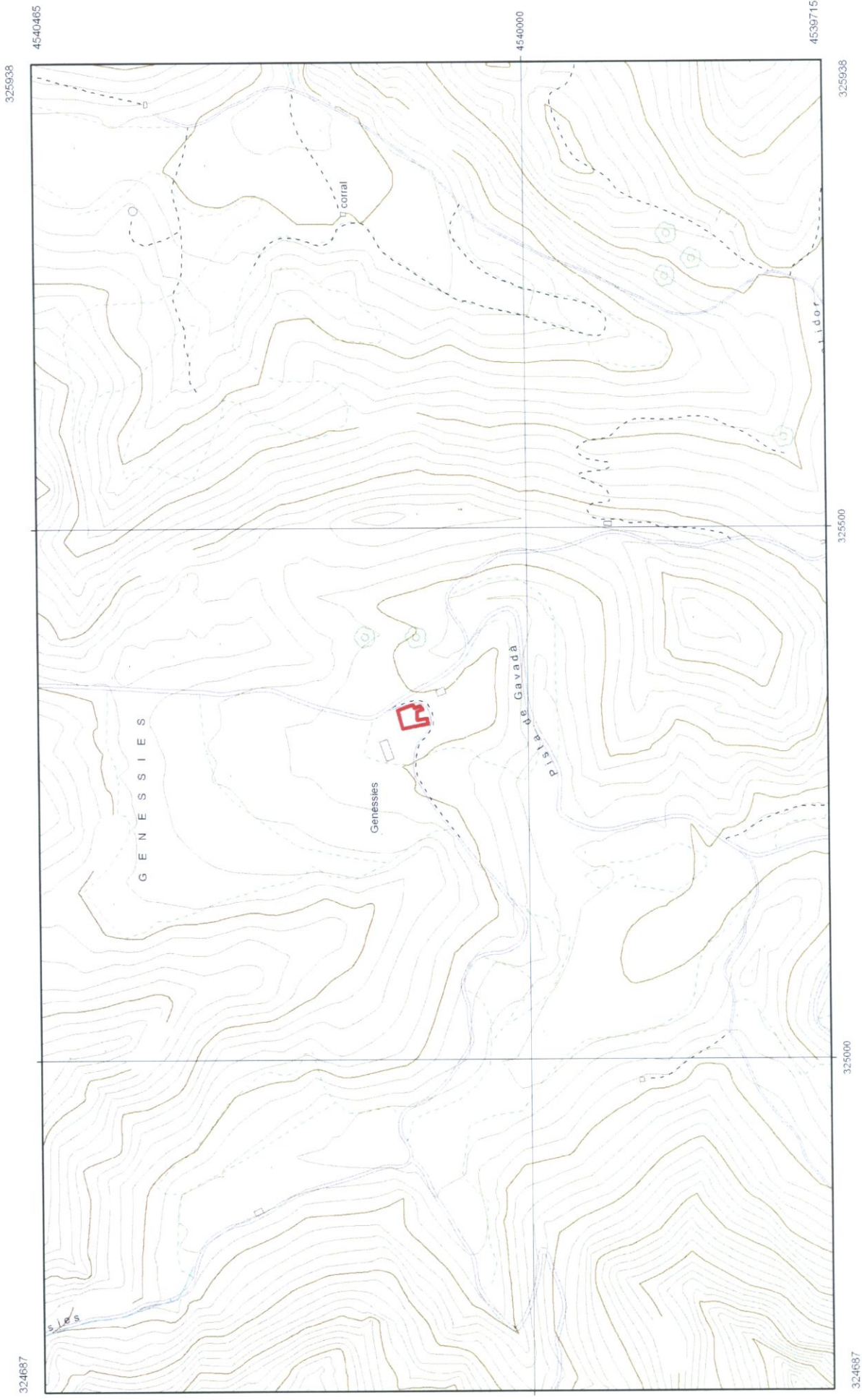
territori antic / , 1955

Vista general del mas i el seu entorn.
Autor: Manuel Jaume Massó
Data: 1984

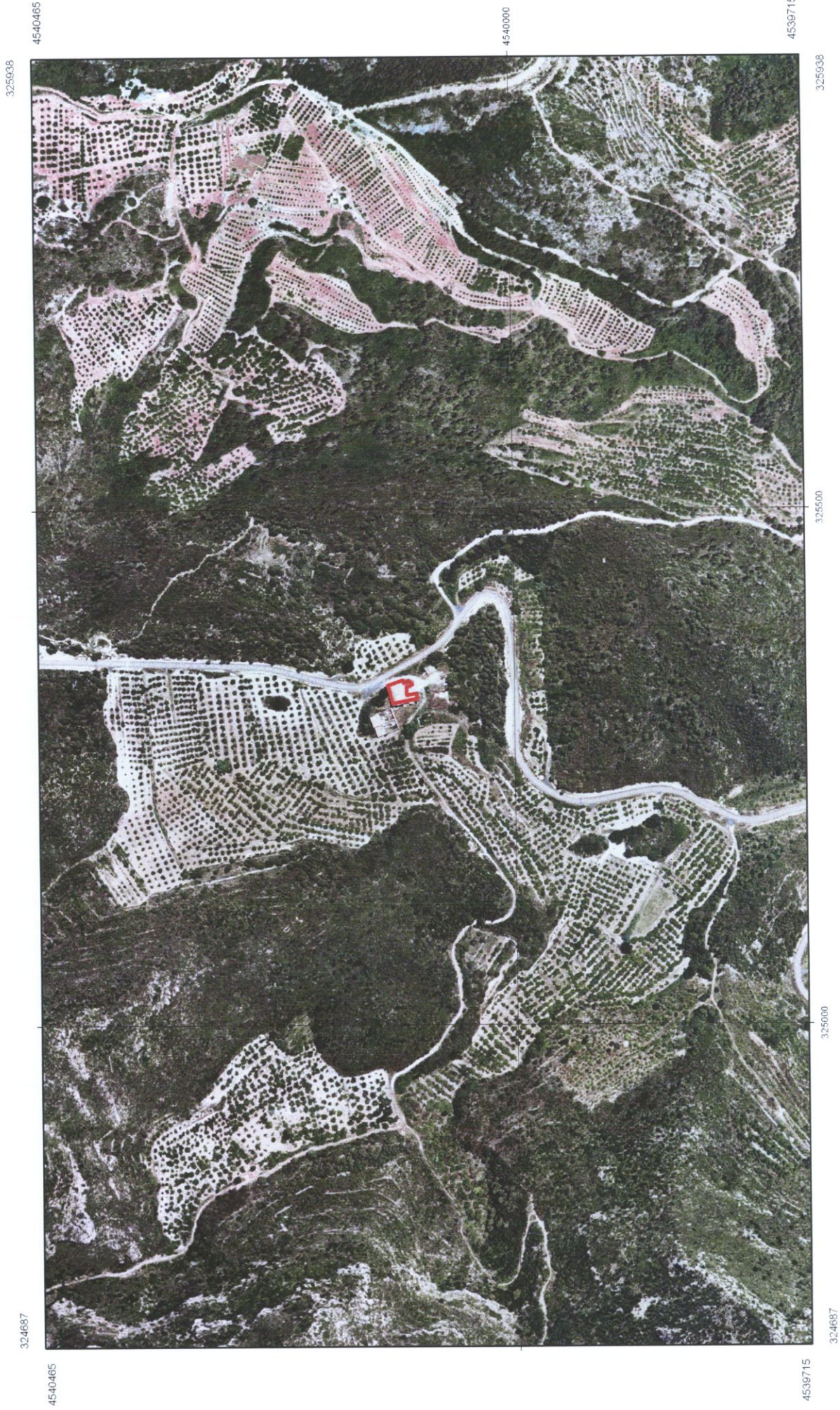

Vista general del mas.
Autor: Manuel Jaume Massó
Data: 1984

Nom: MAS DE GENESSIES
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

Nom: MAS DE GENESESSIES
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

Generalitat de Catalunya
 Departament de Cultura
 i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades de l'element: 9719

Nom: TORRE DE GAVADÀ
Municipi: Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp)
Adreça: Gavadà
Accés: VTT
Època/ques: XIII
 XVI
Estil/s: Obra popular
 Gòtic tardà

Conservació:

Global: Dolent
Entorn immediat: Dolent
Entorn proper: Dolent
Sectors: Estructures portants i/o murs - Dolent
 Façanes - Dolent
 Acabats interiors - Dolent
 Cobertes - Dolent
 Humitats o altres - Si

Materials: Pedra
Ús original: Defensiva - Torre de defensa
Ús actual: En desús - En desús

Protecció: BCIN - Monument històric, Núm. Registre: 4061-MH-ZA - MH

Descripció: Edifici de planta circular. Es conserva encara fins una mica més amunt de la volta de la planta baixa (construïda a la manera típica de la contrada, en espiral, com les barraques de vinya), la qual sosté el primer pis, desaparegut. L'estat ruïnós general ha avançat en els darrers anys, si es compara l'estat actual amb la fotografia publicada pel BRU. S'aprecia especialment la caiguda de moltes pedres a la cara externa del paredat, les quals es troben distribuïdes en línies horitzontals. En la part baixa de la construcció, la torre té una mena de talús, de forma abombada, per sostenir millor la part cilíndrica superior, salvant així el desnivell de la muntanya, aterrossada. Té una porta a peu pla, la qual s'obre vers les ruïnes de l'edifici d'un antic mas amb el que sembla que comunicava un pas elevat.

Notícies històriques: Torre de defensa bastida probablement en el segle XVI, en la mateixa època d'inestabilitat que la majoria d'aquest tipus de torres. En aquest indret, format per la casa adjunta i la torre, l'any 1606 va haver-hi un enfrontament entre uns bandolers i els habitants del mas, els pares de Pere Pau Revull, conegut com a Pau de Crist. Revull fou el fundador del Santuari de Cardó, i sembla que hauria nascut en la casa. El lloc de Gavaldà es troba actualment abandonat, i mai no tingué església ni cementiri propis. L'any 1787 tenia 4 focs. L'any 1850, 42 habitants; el 1900 va

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

---

arribar a la màxima taxa demogràfica, 123 habitants, que l'any 1950 s'havia reduït a 25.

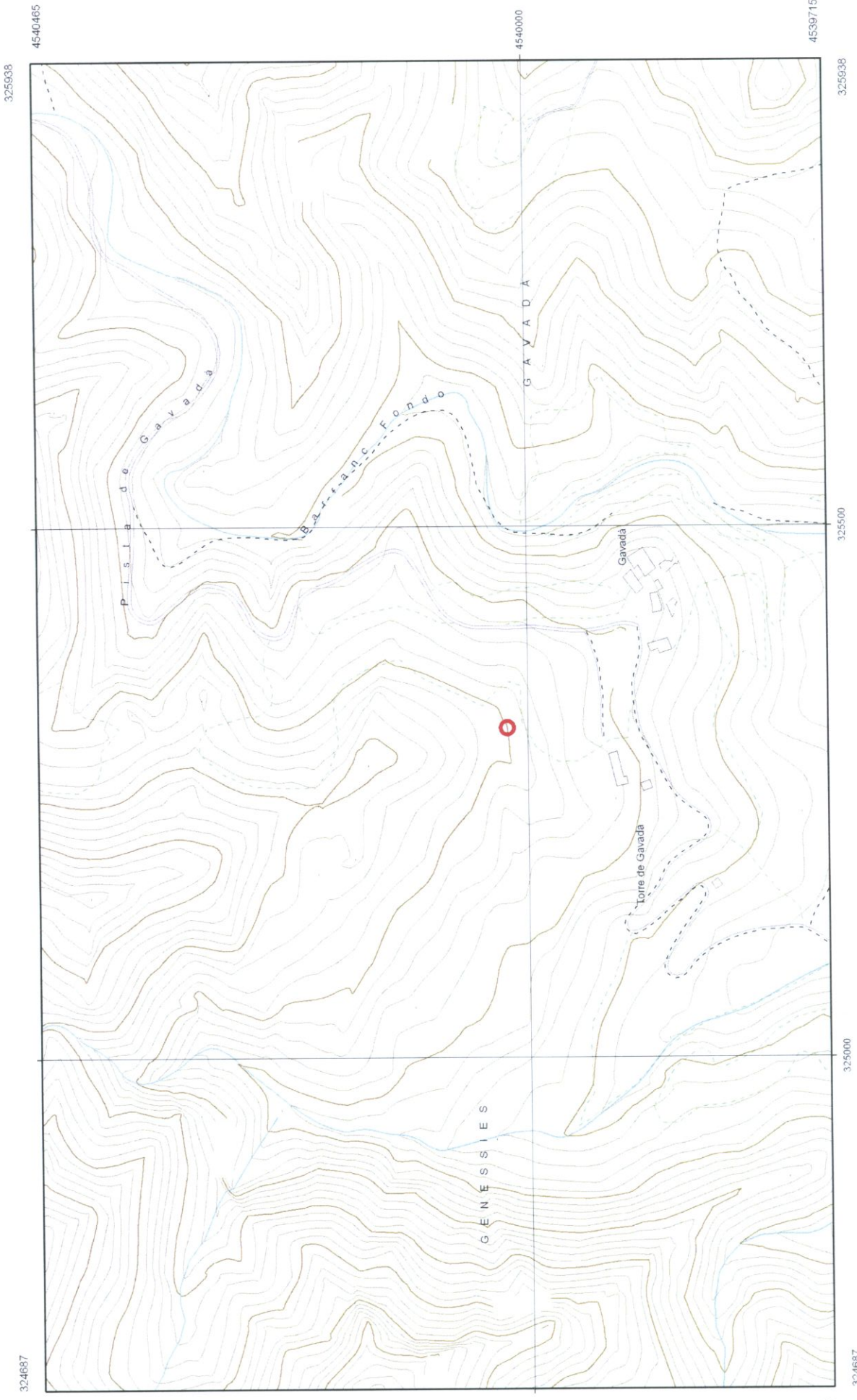
Bibliografia:

O'CALLAGHAN, R. / Anales de Tortosa / , 1895

MARIUS BRU, F. / Full d'Història de la Vila de Tivissa i del seu territori antic / , 1955

Vista de les restes de la torre.
Autor: Pere Català i Roca
Data: abril / 1962

324687

4540465

325000

4539715

325938

4540465

4540000

4539715

325938

325500

325000

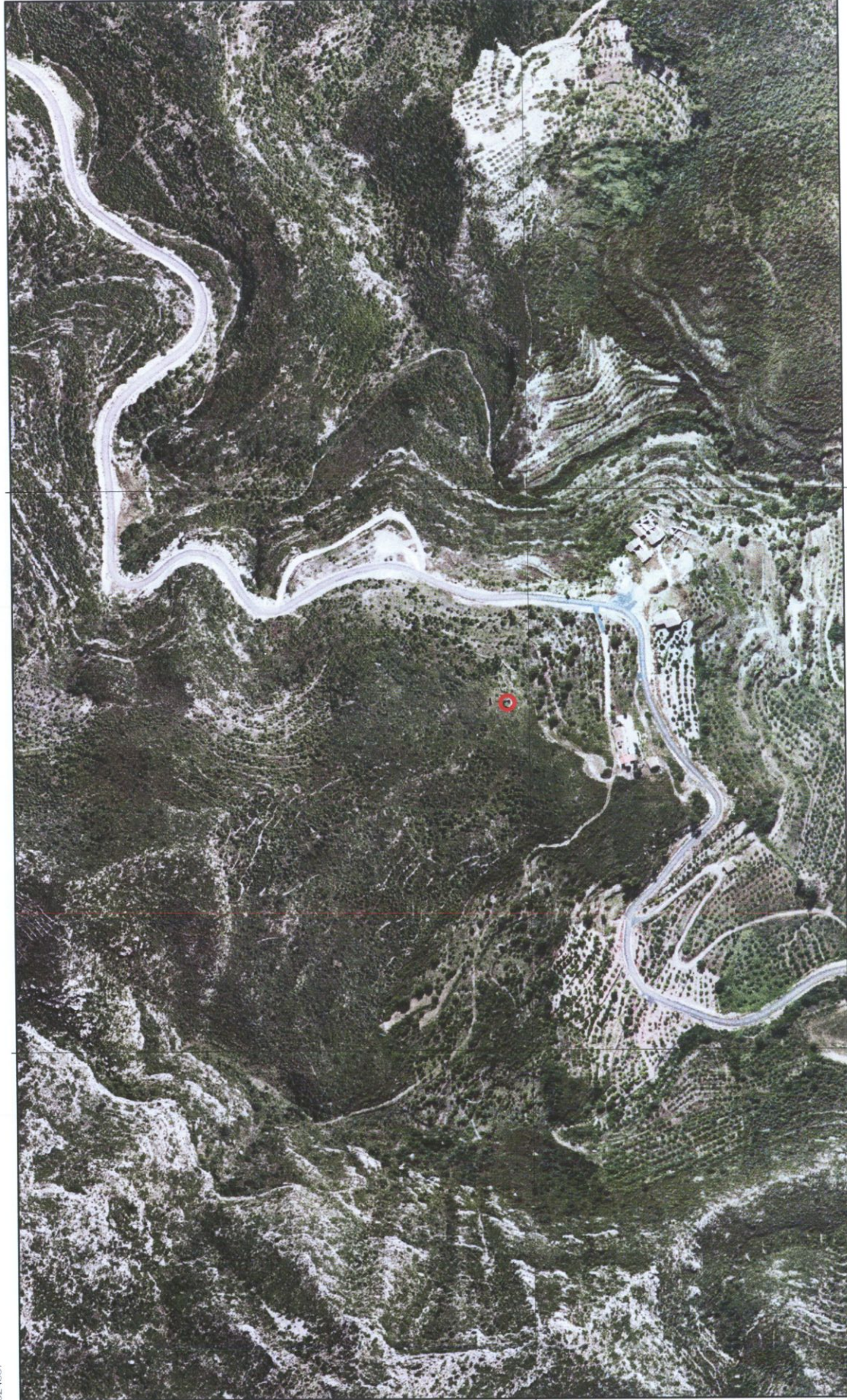
324687

Nom: LA TORRE DE GAVADA
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

324687 4540465 325938 4540465

4539715 324687 325000 4540000 325938 4539715

Nom: LA TORRE DE GAVADA
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5,000

Generalitat de Catalunya
 Departament de Cultura
 i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades de l'element:	9720
Nom:	TORRE DE MASRIUDOMS
Municipi:	Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp) Agregat: Masriudoms
Coordenades UTM:	322.219,13 / 4.543.416,83
Accés:	Fàcil
Època/ques:	XIV
Estil/s:	Obra popular Gòtic
Materials:	Pedra
Ús original:	Defensiva - Torre de defensa
Ús actual:	Culte - Campanar
Protecció:	BCIN - Monument històric, Núm. Registre: 4064-MH - MH
Descripció:	Torre de defensa amb reparacions i modificacions posteriors a la seva construcció inicial, que dataria del segle XV o XVI. De planta quadrada, fa 5 metres de costat i uns 15 metres d'alçada, i feta totalment de fàbrica de carreus. Presenta matacans i coronament de merlets. Actualment serveix de campanar a l'església parroquial de l'aldea, dedicada a Sant Jaume -aquesta església, de data molt posterior, fou construïda en 1820-.
Notícies històriques:	El sector constituí l'anomenat "Territori de Tivissa", integrat pel terreny que, des dels primers anys de la Reconquesta fins al segle passat, depenguè del castell termenat de Tivissa; compren les actuals termes municipals de Tivissa, Vandellòs, Capçanes i Guiamets. Vandellòs va pertànyer a Arbert de Castellvell i a la Baronia d'Entença, fins a annexionar-se amb el comtat de Prades. De fet, aquestes terres corresponien encara, a darreries del segle XVIII, al senyoriu del Duc de Cardona, amb el nom de Baronia d'Entença.
Bibliografia:	MARIUS BRU, F. / Full d'Història de la Vila de Tivissa i del seu territori antic / , 1955

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

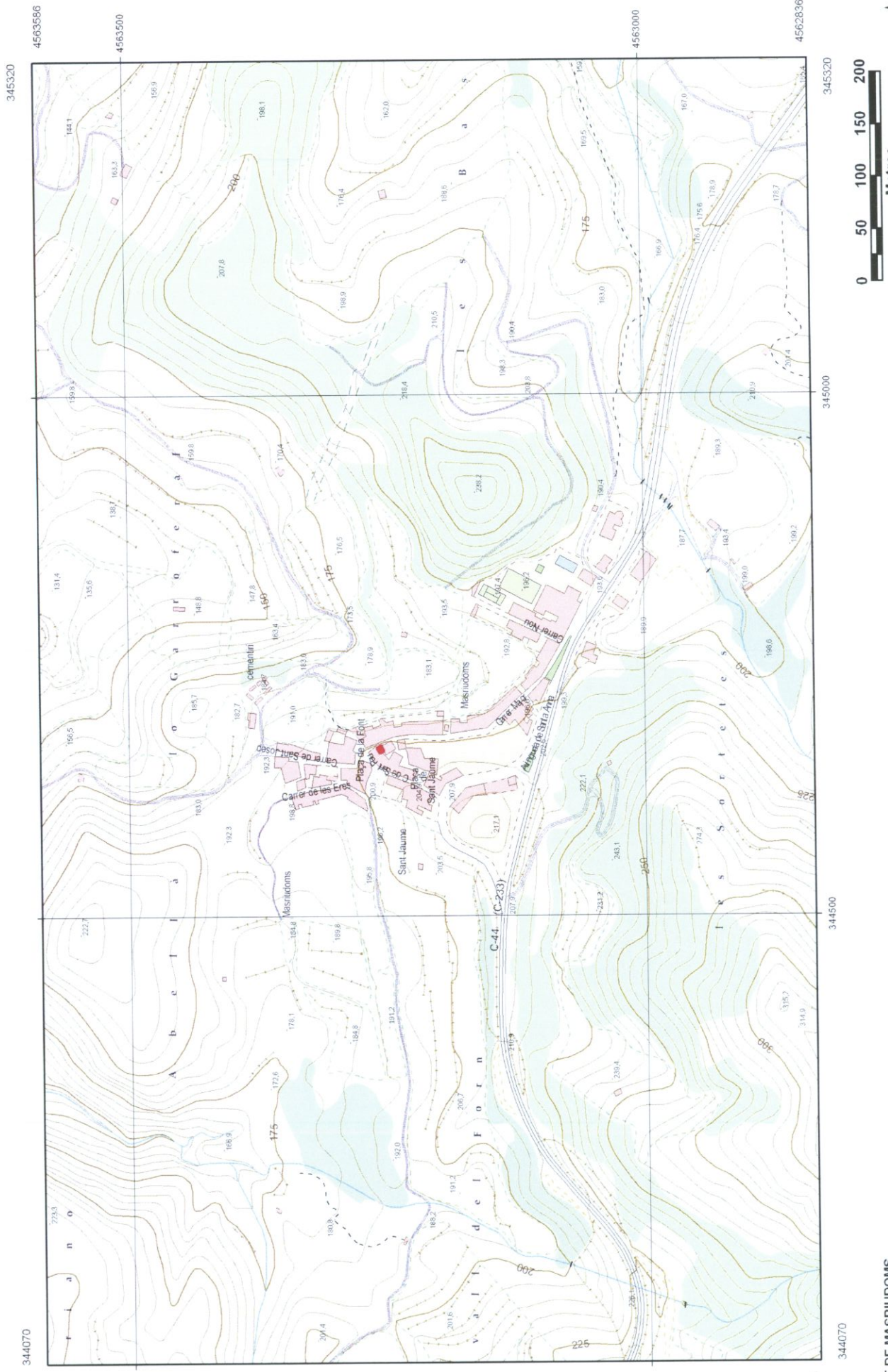

Vista de la torre.
Autor: Pere Català i Roca
Data: abril / 1962

Vista de la torre
Autor: DGPC
Data: agost / 1995

Nom: TORRE DE MASRIUDOMS
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

90

Nom: TORRE DE MASRIUDOMS
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

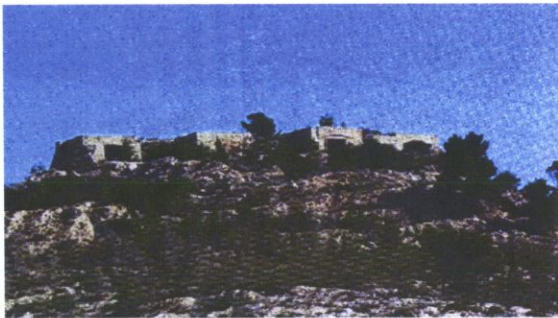
Generalitat de Catalunya
 Departament de Cultura
 i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades de l'element:	34623
Nom:	BUNQUER AL COLL DE BALAGUER
Municipi:	Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp)
Coordenades UTM:	320.959,25 / 4.537.262,50
Estil/s:	Obra popular
Ús original:	Defensiva - Defensiva
Ús actual:	En desús - En desús
Descripció:	Situada davant la pedrera i clarament visible, consta de 4 casamates comunicades per un passadís que les uneix, les casamates miren cap a l'Ametlla de Mar. No hi ha rastres d'ocupació ni constància històrica d'us. Segons fonts locals va ser feta durant la Guerra Civil Espanyola, si es dona una volta pels entorns de l'antic camí s'hi poden veure parapets de protecció de la bateria.

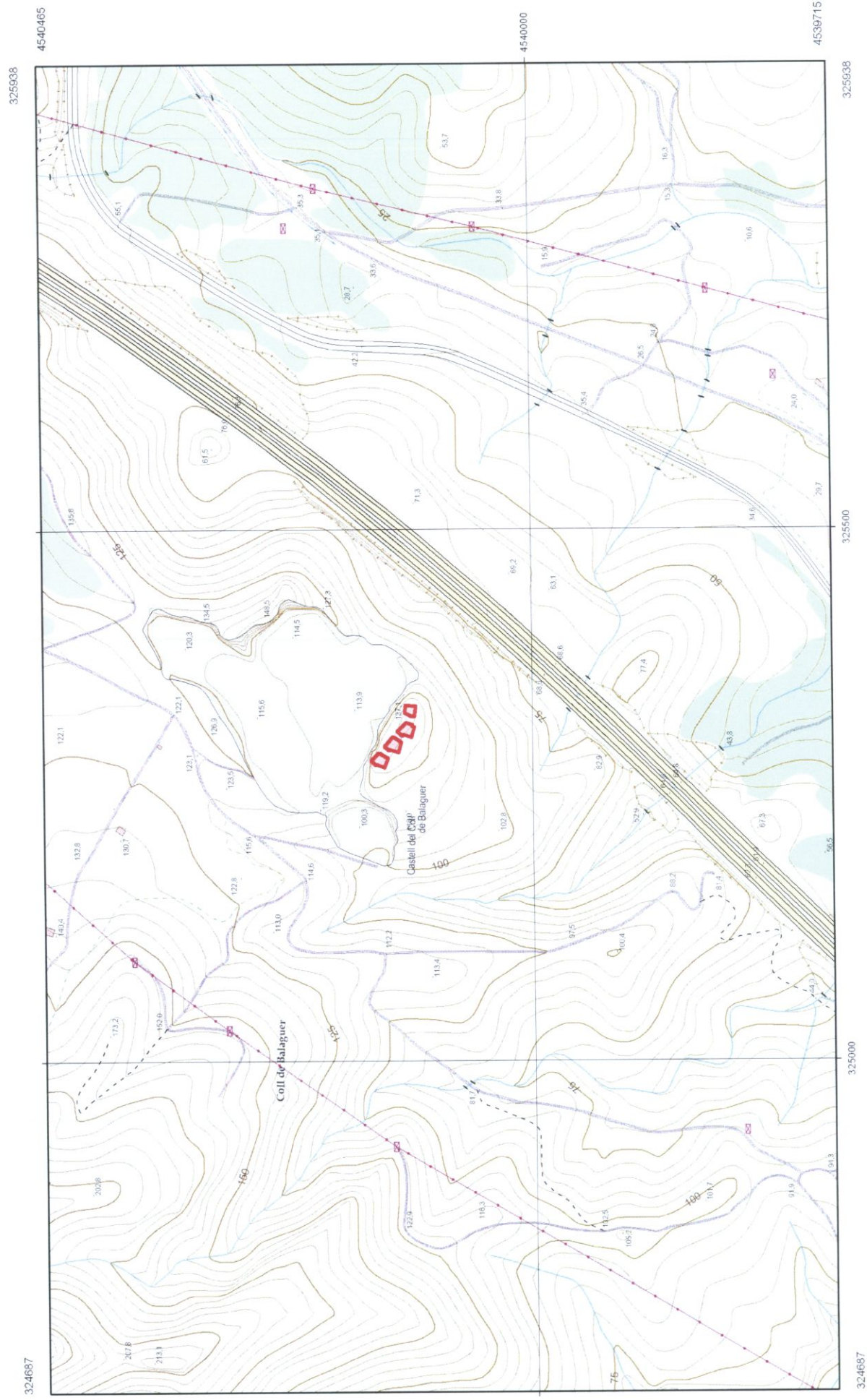

Vista general del bunquer.

Autor: ?

Data: 2007

324687 4540465 325938 4540465

4539715 324687 325000 325938 4540000 4539715

Nom: BUNQUER AL COLL DE BALAGUER
Municipi: Vandellòs
Comarca: Baix Camp
Escala: 1:5.000

Generalitat de Catalunya
 Departament de Cultura
 i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Dades de l'element:	38471
Nom:	TORRE DEL TORN
Municipi:	Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant (Baix Camp)
Adreça:	Illot del Torn
Coordenades UTM:	322.616,87 / 4.537.381,84
Accés:	Fàcil
Època/ques:	XVI
Global:	Dolent
Materials:	Còdol Morter
Ús original:	Defensiva - Torre de defensa
Ús actual:	En desús - En desús
Protecció:	BCIN - Monument històric, Núm. Registre: 4062-MH- ZA - MH
Descripció:	Torre de planta circular feta de còdols amb molt poc morter. Es troba situada damunt d'un roquer que és un "tòmbolo", a l'extrem superior de l'Illot del Torn. Aquest illot és una penca de roca que s'endinsa dins del mar a l'extrem sud de la platja de les Rojales que antigament, en determinat moments, quedava aïllat de la platja per l'aigua, cosa que rarament passa actualment. La construcció està molt degradada, i només en resta part del perímetre de la torre, encara que es podria restaurar ja que encara es conserva la caixa del mur excavada a la roca. Encara es pot veure la ubicació de l'accés a la torre, i a l'interior s'observen els murs tirants que asseguraven la resistència de la torre a l'hora de fer front a possibles atacs.
Notícies històriques:	La torre del Torn fou edificada pels Ducs de Cardona el segle XVI, i destruïda pels anglesos el 17 de juny de 1813. Comptava amb tres persones de vigilància i es finançava mitjançant la contribució per dret de pas i àncora pel Coll de Balaguer.
Bibliografia:	RIBA I MESTRES, F / Història de Mont Roig / Centre d'Estudis de la comarca de Reus / Reus, 1983

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció General del Patrimoni Cultural

Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Vista de l'Illot
Autor: DGPC
Data: agost / 1995

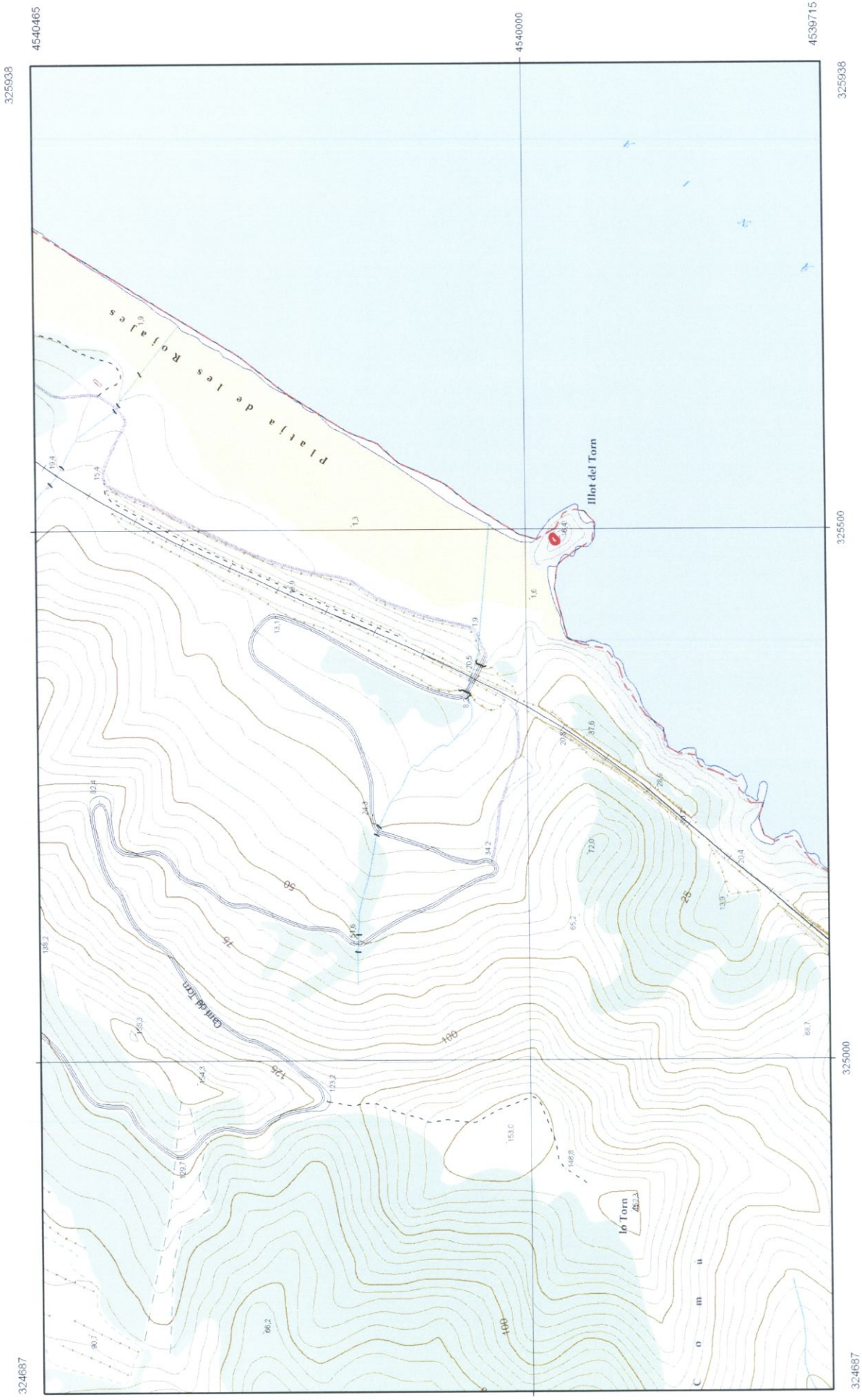

Vista de l'interior de la torre
Autor: DGPC
Data: agost / 1995

Vista de l'Illot del Torn
Autor: DGPC
Data: agost / 1995

3256938
4540465

4539715
3255000
3256938